

250 Ft



Dióhéj

A Gödöllői Waldorf Általános Iskola és Gimnázium tanárainak, szülői körének és diákjainak tanévenkénti 7 alkalommal megjelenő kiadványa

Megjelenik 125 példányban, Gödöllőn.

Szerkeszti: Diószegi Éva, Farkasné Fülöp Hajnalka, Türkóssy Szilárd

Telefon: (20) 411-66-55 vagy az iskola számán (28) 419-052

Az iskola honlapja: www.waldorf-godollo.hu

Dróttlevel: fuloph@dunaweb.hu, dioeva@freemail.hu, roomy@vipmail.hu

iroda@waldorf-godollo.sulinet.hu

WALDORF LISZÁG - GÖDÖLLŐ



Dióhéj

2006. Szent Márton



Rudolf Steiner: Esti Ima

*„A lenyugvó Napba helyezem gondjaimat.
Ragyogásában hordozza minden tetteimet.
Szeretettel megtisztulva, átalakított fénnel
vissza fognak térni, mint erősítő gondolatok,
mint erő, örömteljes áldozatból és akaratból
született tettek.”*

TARTALOM

Ráduly Éva:

Ősz végi – Márton - időszak

Tóth Piroska:

Szent Márton

Skoda Mercédés:

Őszi tabló

Lajos Katalin:

Óvodai hírek

Bencze Ágnes:

Sárkányfej-lantos

Tóth Piroska:

Visszatekintés a 3. tanévre

Csapó Tamás:

A 11. osztály

Sal Mária:

Ballagási beszéd

Kolinger Margit:

Euritmia, a mozgás művészete

Horváth Györgyi:

Euritmia színpad születésben

Mincsik István:

Iskolakert tervek

Koleszár Zsuzsanna:

Iskolánk új struktúrája

Türkössy Szilárd:

„Zene a csend...”

Farkas Boglárka, Dobos Balázs,

Dobos Péter:

Greenpicik az új tanévben

Szezsódi Veronika:

Mozgás, kertművelés, Greenpici

Mayer Márton:

Falmászás

Rácz Melinda:

A madár

A borító Györgypál Ildikó munkája

2006. Szent Márton

Szent Mihály napjával elindult a befelé fordulás időszaka, mind a külső természetben, mind azok belső lényében, akik arra tudatosan figyelnek, vagy ezt ösztönösen is finoman megélik lelkükben. Most pedig elérkeztünk Szent Márton napjához, mely épp Mihály napja és Karácsony közé esik. Itt mérlegre tehetjük: **belső lelki készülődésünk** folyamán elérkeztünk-e már oda, **hogy „félig odaadtuk” magunkat a** Gyermeknek, aki majd Szenteste jön le hozzánk.

Ehhez a készülődéshez, ill. a Márton ünnep bensőséges megéléséhez kapcsolódó cikkeket olvashatnak ebben a számban. Együttal szeretnénk arra is visszatekinteni, **milyen volt az a 15 esztendő, melyet az** iskola már maga mögött hagyott: ehhez is találtok megindító sorokat.

Bizonyosan rengeteg emlék él bennetek az elmúlt évekkel kapcsolatosan: szívesen várjuk visszaemlékezéseiteket. Megannyi folyamat zajlik iskolánkban jelenleg is: szeretnénk hangsúlyozni, hogy ezekkel kapcsolatosan is várjuk cikkeiteket! **(A következő lapzárta november 20.)**

Mindezen kívül ajánljuk még figyelmetekbe az iskola honlapját (www.waldorf-godollo.hu) ahol a legfrissebb aktualitásokról, eseményekről is olvashattok, de a Dióhéj korábbi számainak jónéhány cikkét szintűgy. Reméljük, e számban is megtaláljátok azokat az értékeket, melyeket hitünk szerint a lap közvetít.

Türkössy Szilárd



Ráduly Éva

ŐSZ VÉGI – MÁRTON – IDŐSZAK

*Megyek a lámpásommal,
És a lámpás jön velem,
Fönt világítanak a
csillagok,
És mi világítunk ideleinn.*



agy szükségünk van most – a **Mihály idősz**akban megacélozott – **Akaratra, belső erőnkre** ahhoz, hogy az egyre sötétülő földi világban, a nyáron magunkba fogadott fényt előhívva, világítani tudjunk. A Föld erői lassan elfogynak a világ számára. Egyre inkább befelé fordulnak s az ember fizikai érzékelei az elmúlást, a halált érzékelik köröskörül. Szinte kétségbeesve jajdulunk fel: Istenem, csak el ne vesszünk ebben a hideg, szürke ködben!

Ám, ha sikerül elfordítanunk tekintetünk a külvilágról, és a természettel együtt befele figyelünk, tapasztalhatjuk, hogy a **szellemi erők éppen ébredőben** vannak. Igaz, ezt nem készen kapjuk, mint a nyári Nap melegét. Nekünk kell megkeresnünk magunkban, és igencsak nehéz, hiszen – amint kint, úgy bent is – sötétben tapogatózunk. Még jó, hogy van egy lámpásunk, ami némi kis fényt ad, hogy el ne tévedjünk. **Őrizzük hát szívünk minden** melegével e Fényt, hogy megma-

radjon, és segítsen szellemi utunkon. Világítsunk most mi, emberek a földi világban, megosztva fényünk a kopár, kihalt természettel. De jó, hogy most mi adhatunk a Földnek! Tavasztól mostanáig **Ő** adott nekünk.

„Amit a legkisebb testvéreim közül egygel tettetek, velem tettetek.” – szól a tanítás Máté evangéliumából (25,40). Az adakozás, a testvéri szeretet szimbólumává vált Márton alakja, aki a Föld, a természet ezen időszakában kelt életre. A legenda szerint harcos lovagként élte életét, mígnem egy fagyos, szürke napon koldust látott az út szélén. Kardjával kettévágta a köpenyét, és odadobta a koldusnak. Álmban csodálkozva ismerte fel a fél köpönyeges koldusban Krisztust. Ezután püspökké lett és segítette a szegényeket.

Ha megéltük Mihálykor – a **mérlegelés időszakában** –, hogy apró, fehér köveink közös ereje **képes volt legyőzni a rosszat**, most átélhetjük az adakozás **fel-emelő érzését: akár a belső Fényünkről legyen szó, amivel világítunk a sötét, kopár természetben, akár egy falat kenyér vagy fél dió, amit megosztunk egy másik emberrel.** Soha nem lehetünk olyan szegények, hogy valamit ne tudnánk szívesen odaadni.

Ezen időszak szülői estjein mindig felmerül a kérdés, hogy

mennyit adhatunk magunkból, javainkból? Miért csak a fél köpenyét adta a koldusnak Márton? **S miért menekült el a hála elől?** Adni vagy elfogadni nehezebb? Mit tudjuk fogadni a hálát?...

A befelé fordulás időszakában világítsunk rá lelki lámpácskáinkkal ezekre a kérdésekre. Talán megtaláljuk a választ, s fé-

*Ködtől fátyolos a szemhatár
Régen elmúlt a forró nyár
Szürke álom ül a tájon
Lelkünk dideregve fényre vár...*

nyesebbek leszünk általa...

- énekeljük reggelenként a gyerekekkel, a piros ruhába öltözött évszakasztal, mérleg és kard helyét átveszi a szobában a törpék birodalma: gyökerek és ásványok közt, a barna minden árnyalatával körülveve, kis csipkebogyó-lámpácskákkal a kezükben élnek és dolgoznak a törpék, minden nap valami meglepetést tartogatva számunkra.

A Föld erői visszahúzódtak, és tekintetünket is magukkal vonzzák egy olyan világba, ami a **gyerekek számára még élő.** A körjátékunk is a törpék világában történik, és a kinti játékban is **fontos szereplők.** Kövekből, lehullott levelekből, ágakból készítenek házat, várat a törpéknek s az **egész homokozó gyönyörű** – alagutakban, hidakban, tornyokban gazdag – birodalommal alakul át, hogy majd az Ünnepen izgalommal várjuk, beköltöznek-e sok-sok munkával és szeretettel megépített otthonaikba a törpék. A

szorgos kezek bent is fáradhatatlanul dolgoznak, hiszen az Ünnepre a lámpásoknak is el kell készülniük. Hosszú és sötét az út **az erdőben, amíg leérünk a patakhoz,** szükség van a lámpásunk fényére.

Minden évben fontos esemény ilyenkor a töklámpás készítése. Nekem is az volt. (Tudjátok: a nagyszüleimnél, gyerekkoromban...). De komolyan: igaz, akkoriban **egy kicsit korábbi időszakra** esett a töklámpás-készítés (a betakarítás időszakára), **de nagy** élmény volt, ahogy egyszer csak megszületett a szeme, orra és a vigyori szája. Gyertyát tettünk bele, meggyújtottuk, kivittük a kapu elé, leültünk a padra, és a **szürkületben így vártuk a legelőről hazatérő csordát.** Megérkezett a család tejet adó tehene, és ameddig Papó megfejté, mi – a közben teljesen sötétbe borult estében – vártuk a töklámpás világánál a habos tejet. Régen volt. Papók régen elmentek, habos tej sincs már, de a töklámpás születésének, életének és halálának élményét magammal hoztam, hogy átadhassam a gyerekeknek.

Szóval, ezen időszak első reggelén már ott vár minket a csoportszobában egy nagy, kerek tők, és elkezdődnek az előkészületek. Kötényt kötünk, leterítjük **az asztalt, a csoport két legerősebb és legbátrabb „lovagja” felemeli a tőköt az asztalra, előkerül a nagy kés, és körbe álljuk az asztalt.** **Elkezdődik a születés folyamata.** **Először a kalapja készül el,**

levesszük és kezdődhet a „belső megtisztulás”. Kiszedjük belőle a magokat, magházzal, hússal együtt, megtisztítjuk és lapos tárra sorakoztatva, a szárítás helyére kerülnek. Jó lesz majd ez a tökmag az Ünnepi Márton-cipó sütéséhez. Aztán nagy izgalommal várjuk, milyen lámpássá válik. Egy-egy gyerek hallani véli a tök sírását, ahogy a nagy késsel vágom a szemét, száját orrát. Valahonnan elhangzik egy **megállapítás**: „a születés fájdalommal jár”. Na, a fogak kinövése is külön izgalommal jár. Amikor már ez is készen van, gyengéd gyerekek kezébe tisztára simogatják, és óvatosan a törpebirodalom környékére viszik. Mécses teszünk bele, és örömteli énekléssel köszöntjük ezen a világon.

Mint tudjuk, a töklámpás **rövid életű, de pár napos élete** során nagy szeretetben van része. Látjuk megöregedni és meghalni is. Helyet keresünk neki a kertben, eltemetjük, és újra énekelünk neki. **Szép és átélhető formája** ez az elmúlásnak. A temetés **után hamarosan újakezdődik** a születés folyamata, hiszen az Ünnepre is szükségünk van egy nagy töklámpás világítására.

Hát, ilyen hangulatban érkezik el az Ünnep reggele, amikor



a készülő Márton-cipó és sült alma illata lengi be az egész óvodát. Elkészítjük és a megsült cipókat egy nagy kosárba rakjuk, hogy **kihűljenek a délutáni adakozásra**. Az udvaron is már csak az utolsó simítások vannak hátra a **törpebirodalom falain**. Bent „lovagi” sorban várják a lámpások küldetésük **beteljesítését, s a könnyű, fára rögzített mécsesek is készen állnak**. Eljön a mese ideje, aztán az ünnepi asztalról is elfogy a finom cipó, és mindenki kézbe veheti – a törpebirodalomban gondosan **őrzött, saját maga által készített - kis törpéjét, hogy haza vigye és otthon tovább őrizze**. **Délután, szülőkkel együtt, sötétedéskor érkezünk a mécsesek és a töklámpás által kivilágított szoba**

bába. Körbeüljük a töklámpásunkat, eljátszuk a – minden reggel gyakorolt – Márton legendát, majd mindannyian az alig-alig látható világban keressük egymást, hogy adhassunk a cipónkból mindenkinek és elfogadhassuk a felénk nyújtott cipódarabkát. Megettük az útravalót, s ha felöltöztünk, kint a lámpásokat is meggyújtjuk. Az udvaron kíváncsian világítunk be a homokvárba és a többi törpelakba: csodák csodája, benépesült és hálás mosollyal üdvözölnék a törpék. Ezután indulunk énekszó-

val a hosszú útra a sötét erdőben. kem kedvéért...

Kanyargós, lejtős az ösvény, és bizony igencsak egymásra vagyunk utalva – s a belső fényünkre -, hogy el ne tévedjünk. De bízunk egymás segítségében, és egyszer csak megkönnyebbülten érzékeljük a patak jelenlétét. Megérkeztünk. Gondos szülői kezek készítették a mécses-csónakot, amit egyenként – kívánságunkkal együtt – eresztünk útjára a patakon, hogy kis fényével a világminőségbe szórja kérésünk.

Egyszer az egyik segítő-társam az óvodában azt mondta, hogy a Márton-nap a kedvenc ünnepe, mert olyan jó felnőttként is hinni abban, hogy kérésünk meghallgatásra talál. Hogy kérhetünk és megadatik. A gyerekek méltó komolysággal végzik e szertartást, miközben halkán szól az ének a hídról. (Érdekes megfigyelni, ahogy egy-egy szülő kellő távolságból, és fölényes kétkedéssel figyeli az eseményeket, a végén mégis – ki tudja, milyen okból – ő is elküldi mécsese fényével kívánságát. Talán mégis?... Na jó, hát ha sikerül!... Legalább a gyere-

Nekem mindig teljesült a kérésem. Igaz, volt, amikor három éves kemény munkával, volt, amikor pár hét múlva, de megtörtént. Az is igaz, hogy sosem ajándékként, ezért a kívánságért komoly belső munka szükséges a befelé fordulás időszakában.)

Gyönyörű látvány a sötét erdőben a sok-sok úszó mécses virága. Lámpásunkat és egymás kezét fogva körbe állunk a tisztáson, és e kör biztonságában jóleső érzés felszabadultan – félelem nélkül – énekelni: „Adjon Isten jó éjszakát!” Reggelig? Tavaszig? Következő életünkig?

Ha tudatában vagyunk e körforgás ritmusának, talán nem is fontos, meddig tart az éjszaka. Hiszen előbb vagy utóbb eljön az újabb Reggel.

z úgy volt, hogy Ági odajött hozzám egy szép őszi napon, és azt

„Adjon Isten jó éjszakát.

Küldje hozzánk szent angyalát.

Bátorítsa szívünk álmát.

Adjon Isten jó éjszakát!”



„Ha nem ismerjük meg az emberi lény rejtélyeit, akkor saját létezésünk is teljes homályban marad az életünk során. De az embernek az a feladata, hogy egyre tudatosabbá váljon. Erre csak akkor képes, ha valamilyen szinten valóban át tudja látni mindazt, ami éppen hogy tőle, a saját lelkétől és szellemétől függ.”

Rudolf Steiner



Tóth Piroska SZENT MÁRTON



ovember 11-én Szent Mártonra emlékezünk, aki ezen a napon halt meg Kr.u. 397-ben. Márton alakjáról sok ismert legenda kering, legismertebb, amelyben megosztotta köpenyét egy koldussal, ezáltal beteljesítette az Újszövetség **igéit: „Amit a legkisebb testvéreim közül egyel tettetek, velem tettétek (Máté 25,40).** Ezáltal lett Márton a keresztény testvéri érzés példája.

Szent Márton ünnepe éppen Szent Mihály és Karácsony között van. A népszokás szerint ilyenkor **kezdődik a tél, az állatokat be kell hajtani.** Márton almásderesen jön, ami annyit jelent, havat hoz. A betakarítás véget ért, a napok egyre rövidülnek, a természet látható része egyre elhaltabbnak **tűnik, a karácsony fényei tőlünk még távol vannak.** Régi szokás **volt, hogy a karácsony előtti időben is 40 napos böjtöt tartottak.** Ilyenkor, Márton napkor mód volt még egy nagy evésre-ivásra, ludat sütöttek, új bort ittak, vigadoztak, és hálát adtak az évi termésért.



A lámpás ünnep eredetét **még a kereszténység előtti időben kell keresni,** és nem is csak Európában, hanem Ázsia egyes **vidékein is élő szokás.** A lámpás ünnepen egy burokkal körülvevett **fényt hordozunk körül a sötétedő világban.** Ez nem a természet fé-

nye, nem a nappali fény, és még nem a karácsonykor Földre született Világ Világossága. A lámpást kinn a szabadban gyújtjuk, burok védi, az ember gyújtja, ami önállóságát fejezi ki, a természettel szemben.

A kisgyerekek számára **„egyedül” lenni a sötétben valóságos bátorságpróba,** de a lámpás meleget adó fénye világít, bátorít. A sötétség és a saját lámpás fénye, hogy az ember saját fényét viszi a külvilágban eluralkodott sötétségbe, ma is érvényes, és lehet, hogy ma sokkal fontosabb mint valaha is volt.

Gyertek hát, ünnepeljetek velünk! Hozzátok a saját fényeteket, hogy a világban egyre több lámpás oszlassa el a sötétséget!



Skoda Mercés ŐSZI TABLÓ

Kedves Iskolások, a katedra mindkét oldalán! Sok olyan új családdal gyarapodott Óvodánk, akik még egy ideig nem tekintgetnek az iskola felé, hiszen legnagyobb gyermekük lett épp csak óvodás. De előbb-utóbb úgyis találkozunk valamelyik évnyitón! Hát addig is ismerkedjünk velük az újság oldalain keresztül. Múltkori számunkban **Élő Sári anyukája, Vibók Ildikó mesélt az első óvodai napokról. Most Ujcsék Flóra édesanyja, Skoda Merci fest elénk egy színes ŐSZI TABLÓ-t...** (Bencze Ágnes)



mondta...

Vagyis nem. Hátrálok még egy picit. Elolvastam az új Dióhéjat és

még nem lenne meglepő, de az már meglepő, hogy azt válaszoltam: jó. Október 16. a határidő.

Ősz van. Hajnalban, napfel-

teljesen odavoltam. Gyerekkoromban azokat csodáltam, akik érdekesen tudtak írni, akik jól választottak témát, mert jó volt olvasni, amiről írtak. Most már kicsit



Tímár Enikő, 3. oszt.

kelte előtt fehér párna ül a szomszéd - üres - teleken. Lányítja a kontúrokat, tompítja a fényt. Később, mikor a fák fölé emelkedik a Nap, rózsás-arany fény

máshogy látom. Azt gondolom, mindenkit megtalálhat a közönsége (vagy, ha úgy tetszik, mindenki megtalálhatja a közönségét). Valahogy úgy éreztem - talán még most is így érzem - én nem tudok úgy írni.

Nos, ilyen előzmények után hogy jártam? Bencze Ági odajött hozzám egy szép őszi napon, és azt mondta: írhatnál egy cikket a következő Dióhéjba. Lehet rövid vagy hosszú, szólhat bármiről. Ez

áraszt el mindent. Ilyentájt indul el itthonról Flóra és apa. Irigylem őket, szeretem az őszi reggelek hangulatát. Is. Szeretem az őszt, úgy ahogy van.

Elindulnak. Még hideg van, vastag pulcsi kell. Később, dél előtt aztán kitisztul a levegő, de a fény meleg marad. Dél körül Blanki szól: „Ovi, noda!” (értsd: menjünk Flóráért az oviba). Elindulunk. Lassan megyünk, nézelődünk út közben. Szeretem a falu-

ban érezni a füst illatát és nézni, ahogy hömpölyög a házak között. Gyönyörű az ideo ősz, lágyan, lassan enged el minket a nyár. A gyerekek ledobják a kabátjukat, amikor kimennek az udvarra, olyan finom meleg van. Bemennek meghallgatni egy mesét, és talán egy kicsit elcsöndesedni: a mese csodákra képes. A hatása addig tart, amíg belebújnak a kinti cipőbe. Akkor, mint a rakéta, vissza az udvarra, fel a házikó tetejére, leugrani a polcról, gyorsan homokozni, kell még futkározni Nórival és nézzük meg a halakat meg az epret és szagoljuk meg a virágokat is. Addig tudok beszélgetni Ágival. Jó lesz a könyvtár. Milyen könyvek legyenek, csak „waldorfos”, szellemtudományos, gyerekneveléses? Vagy jöhetnek regények is? Elhoztam Kahlil Gibrantól a Prófétát. Meg Coelho egyik könyvét. Legközelebb megbeszéljük szülői este,

hogya ki mit szeretne. Az ideo őszűnetben kimeszelhetnénk az alagsorban a „műtyürkézős” szobát... Álmodozunk. Valamit teremtünk, ami jó. Mármint teremteni is jó, meg álmodozni is. Azért végül hazaindulunk...

Este, fürdés után, szárítom Flóra haját a kandalló előtt. Beszélgetünk, elmondja a verseket, amiket szeret. Van néhány kedvencem: „Tekerem a malmot, leperog a liszt...” és „Az én apám vízimolnár...” meg amiben az van, hogy „Szép arany edény, szétömlik a fény”. Én is óvodás szeretnék lenni... Gyűjtögetném a fehér kavicsokat, keressélném reggelente a kendőmet, és minden este megkérdezném: ugye holnap is megyünk oviba? Mondjuk valahol én is óvodás vagyok meg Blanki is. Szeretünk oviba járni.

Mayer Imola (8. oszt.): Erdő

*Szaladtam egy erdőben, és eltévedtem,
Először megijedtem, de utána nem.
Éreztem a napfényt, ahogy süt le rám,
És hallottam persze madarak hangját.*

*Lefeküdtem végül egy kis tisztásra,
S néztem a kék eget felhőkkel borítva.
Elaludtam végül, szépet álmotam,
Harangvirág csilingelt, de felriadtam.*

*Éjszaka volt már, sötét félelmetes,
Futottam a rétről be egy üregbe.
Hirtelen meg láttam egy kis bogárkát,
Kicsiny lámpa égett apró szárnyán át.*

*Ő vezetett haza édes apámhoz
És egyetlen kicsi füles kutyámhoz.
Végül elaludtam, nem a tisztásban,
Hanem otthon nálam, Meleg ágyamban.*



Lajos Katalin ÓVODAI HÍREK

Október közepét írunk már, túl vagyunk a gyerekek által – és persze általunk is – reményteljes várakozással várt évkezdésen. A „régii” gyerekek vágytak vissza az ovi biztonságos ölébe, a jól ismert közegbe, az óvónénik és a barátok közé, az „újak” pedig oly büszkék, hogy ők már óvodások lehetnek.



z óvoda újra vidám gyerekzsivajtól hangos és ÉL, lélegzik és kihúzza magát, nyújtózkodik.

Beérett termését ízlelgeti. Sok munkával telt a tavalyi év és sok apró, láthatatlannak tűnő változás történt, de mostanra kezdenek érződni a hatások, beérni a gyümölcs, lehet a zamatokban, színekben tobzódni. Persze, mindezt a „dózsölést” a lehető legnagyobb fegyelmezettséggel, mihályi tudattal kellene végigvinnie a mai kor emberének.

Tudnunk kell, hogy bizony fordul az év tovább, a körforgás nem áll meg egy pillanatra sem és még mielőtt a betakarítás kavalkádjában elveszhetne az ember, tovább kell lépni. Szigorú mérleget kell vonni, hogy biztos megtettünk-e mindent közös célunk érdekében, jól végeztük-e a dolgunkat, jól gazdálkodtunk-e a sors által ránk bízott lehetőségekkel? Az, ami adatott termésként, nem jöhetett volna létre, nem szülehetett volna meg, ha nem kíséri segítő figyelem a szellemi világokból. Hálát kell adnunk az ajándékokért, amelyek segítő erőként jöt-

tek felénk, akár tárgyasulva, akár emberi segítő erők, akár gondolatok, ötletek formájában.

Az ovi életében ezek az impulzusok segítően megjelenhettek és adhatták ajándékaikat. Köszönjük mindenkinek, hogy Segítővé tudott válni és reméljük és azon dolgozunk, hogy a továbbiakban is olyan lehessen az óvoda, hogy az emberi és szellemi erők méltónak találják arra, hogy megsegítsék.

Két év után újra két csoportunk van. 41 kisgyerek kezdte a szeptembert nálunk. A „régii” csoport gyerekei, akik megmaradtak a korábbi fészekaljából, 23 fővel Antónia és Zsuzsi szárnyai alatt nevelődnek tovább. Az újak, 18 teljesen új kis tücsök, pedig a két Katalinnal indult útnak. (Kicsit furcsa így írni, hiszen Katának és Katinak szólítanak bennünket a szülők...)

Nem kevés energia teljesen új csoportot indítani olyan gyerekekkel, akik még egyáltalán nem jártak oviba, vagy ha igen, akkor minimális ideig voltak ott, vagy éppen rossz élményekkel a batyujukban érkeztek. Nem is lehetett

klasszikus beszoktatási formákat választani. Az első két hét nagyon meghatározó volt a gyerek, óvónők és szülők életében egyaránt. Együtt szoktunk be gyakorlatilag mindannyian. Együtt alakítottuk ki a napirendet, a szokásokat és ha kellett, együtt változtattunk rajta. **Jöttek velünk a szülők az egész nap folyamán. Jöttek művészeti tevékenységet végezni, játszani, főzni, zöldséget, gyümölcsöt tisztítani, rendet rakni, almácskázni, táncoskörülni, mosdózni, lovagoltatni, teríteni, asztali áldást mondani, ebédelni, játszani az udvaron, gereblyézni, söpörni. Együtt mentünk mesére, együtt mondtuk az imát és együtt köszöntünk el. És, igen, együtt törölgettük a homlokunkról a verítéket a nehéz helyzetekben és együtt mosolyogtunk a nap végén a gyerekekre, hogy JÓ a világ és JÓ óvodásnak lenni, JÓ együtt lenni. És - mondani sem kell ezek után -, **hogy JÓ óvónőnek lenni!****

Azt hiszem, hogy ez a megélt EGYÜTT-lét és munka, mint közös szellemi alkotás nagyon fontos lesz az elkövetkező időkben. Olyan alapot adott a csoport közösségének, amelyre lehet építeni. Úgy érezzük, hogy bizalommal tudják hozni a szülők a gyerekeket és ez a bizalom erős oszlop. Elmondhatjuk, hogy így október

közepére sikeresen „beszokott” mind a 18 kisgyerek, már ami a délelőtti ovit illeti.

Már a második ünnepkör közepénél tartunk, („gabonás” táncoskörünk után most itt az „almás-mogyorós”) és a varázslat, amit az új csoport adott nekünk, még javában tart. Egyre jobban megismerik egymást a gyerekek, egyre elmélyültebben és „jobban” tudnak együtt játszani, belakják már a csoportszoba minden zugát. Mi Katával egy kegyelmi állapotot élünk meg velük, amely felejthetetlen marad a számunkra.



Meyer Laura, 6. oszt.

A „régii” csoporttal ezernyi pillanatban kapcsolódunk. Mindig tudjuk, hogy hol tartanak éppen az óvodai nap ritmusában. Gyakran van vendégtáncosjárás is a csoportok között. A délelőtti udvari közös játék, a délutáni alvás, uzsonna és játék szintén közel hozza egymáshoz a gyerekeket.

Az óvónők konferenciája is közös, benne a stúdium, a művészeti tevékenység, a gyermekmegfigyelés és az aktualitások. Szülői estjeink is együtt történnek, csak az est legvégén vannak a csak arra a csoportra vonatkozó sajátosságok, megbeszélőnivalók, hiszen az ünnepekre való készülődés, a szellemi tartalom közös. Azt kell mondanunk, hogy jól vagyunk mi

itt az oviban, és nagyon reméljük – és nem csak reméljük, hanem teszünk is érte -, hogy ez így is **történik majd az eljövendő időkben.**

Ha az aktualitásokra vetünk egy pillantást, akkor még az augusztus közepe óta idáig eltelt **időszakról bizony számot kell adnunk.** Sok minden történt még a nyár végén is.

A tető ereszcatornája védő dróthálót kapott. Időnként fel kell ezért mászni a tetőre és letisztogatni a hálót a tobozoktól, pörgettyűktől. (Ilyenkor, ha Jurás apuka, vagy valaki más akrobata mutatványra készül, biztosan csuklik az őrzőangyala, mert szememet becsukva bizony sűrűn megidézem...) De legalább nem dugul el a függőleges ereszcatornalefolyó. Hozattunk földet is, egyenletessé tenni a terepet. Amikor megjelent a két hatalmas Tátra a földdel, akkor megrémültünk.

Biztos csak **tévedés... Ennyi földet mi nem** rendeltük, hiszen hová is férne el. Hát bizony elfért. Még majdnem kevés is lett. Hihetetlenül elnyelte a kert. Azután füvesítettünk. Locsoltunk. Biztattuk a füvet, hogy igyekezzen, hiszen egy-két nap, s **kezdődik az ovi, jönnek a gyerekek!** És hát vártuk az Önkormányzatot is augusztus végére,

szepember elejére, hiszen ígérték: **jönnek ellenőrizni az udvart.**

Nem jöttek, ám be kellett menni az Oktatási Irodára, ahol **nagyon együttműködően sikerült** beszélgetnünk aktuális dolgainkról. Elégedettek voltak a fejleményekkel, elégedettek voltunk mi is, hogy békében és nyugalomban élhetünk és dolgozhatunk tovább a magunk gondolata szerint.

Attól még, hogy „kikerültünk” egy időre a látószögéből, a megkezdett munkáinkat be kellett fejeznünk. Festésre várt a védőkerítés. Dolgoztak az apukák és az anyukák, ha kellett hétvégén is. A homokozó is rendezettebbé vált (cölöpök újra-ásása), ami újfent az apukákat dicséri. Kertrendezés, **száraz ágak fűrészelése,** mind-mind megtörtént. Most már nem „az Önkormányzat” miatt, hanem a magunk igényéből.



Oláh Imre, 6. oszt.

Antóniával ketten Mihály-nap másnapján átvehettük a solymári diplomákat. Ezt a nagy örömöt a Konferencián megkoronázta az a csodálatosan finom vegán marcipános, mandulás torta, amit a **szülőktől kaptunk, s amit Bencze Ági szorgos és hozzáértő kezei sütöttek nekünk.** Nagy hibája, a cikkírásnak, hogy ilyen jellegű **élményeket nemigen lehet betűkkel átadni, megosztani... Szóval**

utánozhatatlanul finom volt!! (Egy szemtelen kérdés Ági felé: ha még egyszer beiratkozunk, még egyszer kaphatunk...?) Végül is esélyünk van, mert a most induló képzésre Sárközi Zsuzsi is jelentkezett és az én „másik felem”, Kata is.

Aktualitásokból már csak annyit, hogy kicsit nehézkesen, de kezd felállni az idei Óvodaszék. A sok lelkes, új szülő először a működést és működési szabályokat ismerte meg, s rögtön változtatni is kíván rajta, mert nehézkesnek véli. Az a terv, hogy végigvesszük és aktualizáljuk az óvónénikkel is és az ÓSZ-ban is

az alapidokumentumokat (Házirend, Pedagógiai program, SZMSZ, IMIP). Ez tavaly is terv volt, reméljük, hogy az idén valószínűleg lesz belőle.

Nos, jelenleg itt tartunk. Túl a Mihály-ünnepen, sárkányeregetésen (teregetésen...) de még javában az időszak közepén. Sütkére-zünk a késő őszi napfényben és próbálunk erőket elraktározni a kemény, hideg napokra. Próbálunk tudatosságot vállalni a kozmikus lélegzési ritmussal, Mihálytól, s Mihállal erőket bevinni a lassan, de megállíthatatlanul növekvő kinti sötétségbe. Reméljük, hogy sikerül.



Bencze Ágnes SÁRKÁNYFEJ-LANTOS

avagy óvodai mindennapok Szent Mihály havában



annak dolgok, amiket igazán jól csak egyféleképpen lehet csinálni, generációról-generációra ugyanúgy. Rendes óvodás szeptember végén sárkányt tereget. Emlékszem, amikor a mostani 9. osztály színe-virága pörgős szoknyában ült a kisház tetején, s átszellemült arccal skandálta: „Teregetünk, teregetünk, sárkányt teregetünk!”. S teregetnek azóta is a mindenkoriak, röptetik a sárkányokat, tekerik-csavarják a dalok, mondókák szavait, egy sokkal jobban érthető világot teremtve maguk köré.

Teregetünk, teregetünk...

Szent Mihály napjának előestéjén kivirult a Kastélypark. Anyukák, apukák, kistestvérek, nagy testvérek meg az egész óvoda: elleptük a Sárkány-rétet. Igazán önfeledt szaladgálás és csivitelés töltötte be a parkot. Most végre jutott idő egymásra. A gyerekek szaladtak a sárkányokkal, aztán bújócskáztak, kergetőzték, s a szülők is jól kibeszélgethették magukat. Mire csillapodott a játék heve, került egy nagy asztalkendő, s amolyan mesebeli „terülj-terülj asztalkám!”-ot varázsoltak a gondos

újak nagy egyetértésben tüntették el a finom süteményeket, pástétomokat. De elfogyott az utolsó morzsáig az óvoda kemencéjében sült kenyér és a sárkánykalács is. Mire a Nap leszállt, minden gyerek becsülettel megküzdött a maga sárkányával, s fáradtan, de elégedetten hagyta el a hadszínteret.

Kavicsok

Napok óta lázban ég a lányom. Mert hogy a mérleg **egyik serpenyőjében egy AKKORA fekete kő ül, hogy** anya, illet te még nem is láttál! Nahát, magam is kíváncsi vagyok, boldogulnak-e majd a fehér kavicsok azzal a böhömme! Telnek a **napok, gyűlnek a kis fehérek, de a böhömnek az semmi. Aztán egyik délben...** „Anya!” – ugrik a **nyakamba az ajtóból a gyerek.** „A fehérek úgy lehúzták, de úgy! **Csak kalimpál a levegőben, a lába sem éri a földet!**”

Ezennel legyél te egy bátor vitéz!

Péntek délben kicsit megkésve érkezem (inkább beesem) az ovi ajtaján. A kiscsoport már hazaballagott, csak a nagyokra várom **koznak a szülők. Örülök, hogy** nem késtem el. Beszélgetünk, aztán lassan elcsendesedünk, ahogy egyre hosszabbra nyúlik a várakozás: mi lehet odabenn? Nem is

hallatszík más a teremből, mint a „Serkenj fel, lantos, pengesd cite-rádat”. **Egyszer. Ötször. Tizenöt-ször...** Majd csönd. Nyílik az ajtó. **Egy csapat angyal lépeget elő,** arcukon szemérmes mosollyal, kezükben a kinccsel. Mutatják felénk a szép, nagy almákat, amelyek félbevágva ülnek a tenyerükön. Mindnek a közepében csillag. Most mondom csak almának **őket, akkor én is** pontosan éreztem, hogy a világmindenséget tartják a kis kezek. Aztán elpukkan a varázsbuborék, s nagy nevetéssel harapnak az almába, de a csillagokat azért gondosan körberágják...



*Nem szánom én az ostobát
Kinek üres a mennyek boltja
Ki méltó látni a csodát
A csodát magában hordja*
Babits Mihály



VISSZATEKINTÉS A 3. TANÉVRE

A harmadik tanév fontos változásokat hoz a gyermek életében, melyeknek lelki és fizikai jelei is megtapasztalhatók.



fizikai test erősödik, a remkedik az égből;

törzs széltében növekszik, a végtagok nagyot nőnek, az arc karakteresebbé válik. Növekszik a szív, kialakul a légzés és pulzus végleges aránya. (Egy lélegzetvételre négy szívdobbanás).

Folytatódik a fogváltás. A végleges fogak megjelenésével a gyermek kapcsolata a világgal alapvetően megváltozik. Fogváltás előtt a gyermek, mint a szivacs a vizet, úgy veszi magába a külvilág hatásait. Nem véletlenül mondják, hogy első két évében a gyermek egész lényével érzékel. A végleges fogak megjelenésekor lassan megtanulja magát lezárni, az őt ért hatásokat megtanulja szelektálni. S ez már a lélektani változások területe.

A 9-10 életév között a gyermek felfedezi saját személyes belső terét. Eddig önmagát a világgal való egységben élte meg, s az eddigi egységérzés helyét hirtelen a világgal való szembenállás váltja fel. Ez a rubikon. Minden, ami korábban természetes volt most kérdésessé válik.

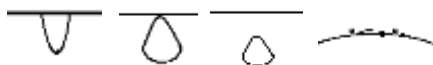
Gyakran használják erre az állapotra szimbólumként az esőcseppet.

1. osztályban még csak picit kitü-

remkedik az égből; 2. osztályban már valóságos csepp, de az éghez kapcsolva;

3. osztályban leszakad, ég és föld között utazik. Föltre már nem kapcsolódik, lent meg minden bizonytalan.

4. osztályra már a földön van.



1. oszt. 2. oszt. 3. oszt. 4. oszt.

Az elszakadás feléleszti a magányosság érzését. Az út a földre érkezésig megrázó. Érzéseit senki sem tudja megosztani, mert úgy gondolja, őt senki sem érti meg. Önmagával beszélget, pedig fél az egyedüllettől, fél a sötétől.

Titkai vannak, de titkait, érzéseit rejtegeti, leplezi. Érzékeny és sebezhető. Tényleges fizikai fájdalmakat él át. Sokszor panaszkodik hasfájásra, fejfájásra, szédülésre és nem is tudják hol, de nagyon fáj. Alvászavarok is előfordulhatnak. Nem bíznak senkiben, még családi kapcsolataikat is megkérdőjelezzik. Biztos, hogy te vagy az én anyukám? Minden felnőtt felé kritikával fordulnak, mérlegre teszik tanáraikat is.

Ha túljutnak ezen az állapo-

ton (néha két hét, néha fél év után), egy új világot tapasztalnak meg. Helyreáll a bizalmuk a felnőttek felé és újra lesz önbizalmuk is. Új érzések jelennek meg, együttérzés, vagányság, dac. Önálló sodnak, de a szívük mélyén arra vágnak, hogy ne hagyjuk őket magukra ezzel a nagy önállóságvágygal, hogy számíthassanak a felnőttekre. Figyelmet kérnek, hatásokat keresnek, bizonytalanságok még és bizonyosságra vágnak.

A rubikon előtt a biztonságot anya, apa és az Isten adták. A rubikonon túljutott gyermek a biztonságérzést egyre inkább a kortársak között keresi. Csoportok alakulnak és bomlanak szét. Barátságok

szövődnek, együtt beszélgetnek, vagy nagyokat hallgatnak, de szükségük van a másik jelenlétére. Nagy veszekedések és

nagy kibékülések ideje ez. Vágyunk az önálló életterre, hogy szobájuk ajtaját magukra zárhassák, de szükségük van a vigyázó környezetre, nehogy magányossá váljanak ebben az időben. Későbbi életükre tekintve igen fontos, hogy legyen környezetükben egy olyan felnőtt, aki biztosan áll a földön, lehet benne bízni és tudja

a dolgát.

A tananyag ebben a kereső időszakban is a gyerekekre van szabva, az ő fejlődésüket szolgálja. Csaknem az év egészében az Ószövetség történeteit meséljük. Az Ószövetség bevezetése epochával kezdődik.

Az őszi szünet után az udvaron gyülekezve kezdtük a napot. Kint már hideg volt. Csendben vetköztünk, hiszen a szomszéd teremben már elkezdődött a tanítás. Csendben érkeztünk be, egy teljesen sötét terembe. Leültünk és arról kezdtünk beszélgetni, mi lehetett akkor, a-mikor még semmi se volt. Mivel nem láttuk egymást az szólhatott akinek a kezé-



Molnár Veronika, 3. oszt.

be került egy kavics, amit körbe adtuk. Mikor hoztam ért újra a kő, arról kezdtem nekik mesélni, hogy van egy nagyon régi könyv,

amiben lejegyezték, hogy keletkezett a világ. Arról beszéltünk, hogy ezt nem a mi nyelvünkön, hanem héberül jegyezték le. A héber szavak a sötétben igen erőteljesen zengtek. Aztán, mikor a „lón világo sság”-hoz értem meggyújtottunk egy mécsset.

Sokáig emlegették, hogy milyen jó volt ez a nap. Szünetben

sem akartak kimenni, az egyetlen lángocskánál tízóraitunk. A **remtés epocha végére az Úr kiüzte** Ádámot és Évát a Paradicsomból, s nekik a Földön kellett boldogulniuk saját **erejük**ből. Az Ószövetség történeteit egész évben meséltem, mert azok képei növelik belső **biztonság** érzetüket.

A földművelés epochát Mihály nap után kezdtük. A gyerekek nagy lelkesedéssel fogadták az új feladatot. A félig elszáradt gyomok némelyike vetekedett a gyerekek nagyságával. A legtöbben kitartóan, lelkesen dolgoztak. Kezdetben botokkal túrtuk a földet. Szépen, módszeresen haladtak, mígnem eszükbe jutott, hogy szerszámok kellenének. Némelyik gyerek két lábbal állt az áson, mégsem tudta azt a földbe nyomni. Az ásást is **tanulni** kell. **Vetés előtt a földet is, a magot is Zöld Edittől** kapott preparátummal kezeltük. **Vetés előtt körbeálltuk a földet és áldó** éneket énekeltünk. A föld szélére álltam, hogy mutassam a vetés mozdulatát. S megszületett bennem egy gondolat, hogy ez a mozdulat épp ellentéte a kaszálásnak, a betakarításnak. Egyetlen pilla-

nat múlva az egyik gyerek, aki már sarlóval dolgozott otthon felkiáltott: én értem, pont olyan mint a kaszálás, csak fordítva!

Örömmel szórták a magot, féltő



„Itt vagyok.” - Timár Enikő, 3. oszt.

s z e m e l kísérték a búza növekedését. Júliusban arattunk, augusztusban néhányan összegyűltünk csépelni. A magokat válogatva többen megjegyezték, ez nem köny-

nyű munka. A búzát együtt öröl-tük. Már csak a cipót kell megsütni.

A harmadikos gyerek számára a fő varázssige a „**tevékenység**”. Persze akad köztük sok elvárásolt herceg is, aki gyakran elégedetlen, semmi sem jó neki. Az Ószövetség képeivel élve, Káin és Ábel utódai ezek a gyermekek. Káin utódai a föld gyermekei, akik szívesen dolgoznak, de csak a praktikus megoldások érdeklik őket. Arra kell biztatni, hogy amit tesznek, az szép is legyen. Ábel utódai a kozmikus alkatúak, ők nehezen nyúlnak a földhöz, **biztatni** kell őket, hogy bátran dolgozzanak, munkájuk gyümölcsöző lesz. Az epocha végén kipróbáltuk a lóval való szántást, nagy élmény volt lovat vezetni.

A földművelés, a mesterségek és a házépítés epocha során végig azon dolgozunk, hogy a földdel és környezetünkkel új kapcsolatot tudjanak kialakítani. A mesteremberekkel való ismerkedésnél fontosnak tartottam, hogy olyan helyekre látogassunk ahol a mester hiteles képviselője a mesterségének. Jártunk kovácsműhelyben, harangöntőnél, hangszerkészítő mesternél és a Tóth pékségben. Nemezteltünk és agyagoztunk.

*Felépült hát a ház,
Ha kell minden bajjal dacoló.
Nem árthat neki a ragyogó villám!
Jó szellem óvja majd,
Veszedelmet messzire taszító.
Legyen béke ezen a helyen,
Áldás a házon,
S mindazokra, kik e fedél alá
Békésen, pihenni betérnek!*

molni egy cikk keretében nem lehet. Az eredmény talán magáért beszél.

Házavatót is tartottunk, körbeültünk és gyertya mellett ének-szóval ünnepeltük házunk elkészültét, majd a következő áldó szavakat mondtuk:

Nem teljes ez a visszatekintés, de a sok-sok **eseményről**, sok-sok **élményről nehéz** beszámolni. **Nehézségektől** sem mentes, eseménydús, szép év volt. Hálás vagyok mindazoknak,

A tavaszi szünet után kezdtük a házépítést. Közösben terveztük, mire lesz szükség, és az **anyagok beszerzéséről is közösben** gondolkodtunk. Nagyon szépen, kitartóan és többnyire lelkesen dolgoztak, a folyamatról beszám-

akik segítségünkre voltak: szülőkné, szaktanároknak, akik közös életünket támogatták, és a mestereknek, akik nagy türelemmel önzetlenül segítettek.



Reményik Sándor: Templomok

*Én csak kis fatornyú templom vagyok,
Nem csúcsíves dóm, égbeszökkenő,
A szellemóriások fénye rámragyog,
De szikra szunnyad bennem is: Erő.*

*S bár irigykedve holtig bámulom
A dómok súlyos, drága titkait,
Az én szívem is álmok temploma
És Isten minden templomban lakik.*





Csapó Tamás

A TIZENEGYEDIK OSZTÁLY

A Dióhéj ezen számában a 11. osztály kerül „terítékre”. Az évfolyamra jellemző általános dolgokat próbáltam csokorba gyűjteni, de – mint az előző számok évfolyamleírásainak szerzői – nekem is nehéz elkülönítenem ezt a saját osztályomtól.



zt az évet sem lehet „önmagában” tárgyalni, hiszen kezdenek összekapcsolódni 11. osztályban azok az ismeretek, amelyeket egymástól függetlenül tanultak a diákok.

Ha közelebbről megnézzük a 11. osztályos tanterv javasolt tantárgyait, láthatjuk, hogy a javasolt témák a legkülönbözőbb tárgyak esetében igyekeznek a jelenségek mögé hatolva a végletek közötti belső egyensúlyt megtalálni, törek-szenek a folyamatszerűségekre és megújhódásra, míg a 9. osztályt a horizont tágítása jellemezte, a tizediket pedig a dolgok lényegének megértésére való törekvés.

Ez mutatkozik meg a *matematikában* például az analitikus geometria, a határérték fogalmának bevezetésekor, ill. akkor, amikor a geometriát integráljuk az algebrával, az aritmetikával, vagy az euklideszi geometria törvényeit integráljuk a projektív geometriába. A „végtelenül távoli” elemekkel (pont a végtelenben, egyenes a végtelenben, sík a végtelenben) azért foglalkozunk, hogy a tanulókkal gondolatilag megértessük a végtelent. A rezgés tanulmányozásakor a 10. osztályos trigonomet-

ria anyagát hozzuk mozgásba, ezzel alapozzuk meg a hullámelmélet megértését, ami elengedhetetlen a tizenegyedikes fizika-epocha anyagát képező drót nélküli adatátvitel bármelyikének vizsgálatához. A gömb trigonometriáját kiterjesztjük, és a sík trigonometriája kerül előtérbe.

Hasonló összefüggésekre bukkanhatunk a *biológiánál*, ahol a sejttenés és a mikroszkóp tanulmányozása az anyag, csakúgy, mint az ökológiai gyakorlatban. Ez utóbbi esetében a mikroszkopikus elemek vizsgálatát mindig a makroszkopikus bioszféra tanulmányozásával együtt végezzük. A tanulóknak bizonyára már nem újdonság ez a „kifordítom-befordítom” folyamat, hiszen találkoztak már vele a projektív geometriánál.

A *kémia tanításnak* az a feladata, hogy átfogó képet vázoljunk fel, amelyben kidolgozhatjuk az elemek egyéni karakterét a kémiai szubsztanciákkal való reakcióik szerint. Ezzel összefüggésben tárgyalhatjuk a periódusos rendszert, amit azonban nem eleve adott rendező elvként mutatunk be, hanem mint különleges elvi modellt, aminek segítségével bizonyos törvény-

szerűségeket és folyamatokat tudunk leírni. Hasonló megfigyeléseket tehetünk a *fizikában* is. Amennyiben a 10. osztályos fizika a **megfigyelhető mechanikai erők hatásának** vizsgálatára irányult, úgy a 11. osztályban az **elektromágneses mezők hatásának, egészen a rádióaktivitásig terjedő sugárzások, és az anyag felépítésére vonatkozó elméletek megértése** a feladat. Ha ezek bármelyikét - a **logika törvényszerűségeit követve** - független rendszerként szemléljük, akkor ellentmondásokba ütközünk, de ezzel ugyanakkor a valóság egy elképzelhetetlen szegmensére bukkanunk rá. Fizikát és kémiát **ily módon összefüggő egységként** lehet szemlélni.

Ciklusok, a haladás folyamatai és megújulás a témája a *történelemtanításnak* is, amely ebben az évben az antikvitás örökségével, valamint a kereszténység és az iszlám terjedésében játszott szerepével foglalkozik. Az élet és a szenvedés értelmének keresését találhatják a tanulók a Parzival-eposzban és a középkor kultúratörténetében (mely szintén 11. osztályos anyag); olyan kérdéseket, melyek a tanulók lelkének legmélyéről **fakadnak ebben az időben**. Ennek a történelmi kornak a lényeges momentuma a bipolaritás, ill. lényegi a diákok számára a **folyamatszerűség felismerése a pólusok között folyó küzdelemben**. Ilyen ellentétpárokat figyelhetünk meg a pápa és császár, egyház és állam, kereszténység és iszlám, monarchia és bárói liga, úr és pa-

raszt, falu és város konfliktusában.

Az *irodalom* gyakran oly módon tesz fel az egyénre és a társadalomra vonatkozó kérdéseket, **hogyan azok megkérdőjelezzik a fennálló társadalom szemléletmódját. A jelentős irodalom arról ismerszik meg, hogy mindig van benne valami prófétikus és eredeti, ugyanakkor csak ritkán szolgál kész választással. Inkább arra ösztönzi az olvasót, hogy túllépjen önmagán. Megnyitja a lelket a különleges, nem hétköznapi tapasztalatok befogadására. A 11. osztályos tanulóknak éppen erre van szüksége.**

Wolfram von Eschenbach **későközépkori Parzivalja** - bár csak fordításon keresztül hozzáférhető -, olyan szöveg, mely olyan utazásra invitálja az olvasót, mely **a tévedéstől, a fájdalomtól, súlyos sebektől és elvesztett lehetőségektől, bűnön és kirekesztésen keresztül vezet a vezekléshez és megváltáshoz. Az önazonosság keresésének egy különlegesen szép története, mely nagyon közel áll ahhoz a belső úthoz, ami a kamaszok előtt áll ebben az időszakban.** A benne ábrázolt lelki archetípusok csak még jobban kimagaslanak azáltal, hogy a történet egy kulturális ismeretlen közegben játszódik.

A Parzival-mítosz motívumait nyomon követhetjük a 19-20. századi irodalomban. A romantika irodalma vetette fel azokat a **kérdéseket, mint a képzelőerő forrásának keresése, a természet és a nevelés közé szorult ember problémája, a művészi és a fenséges ere-**

dete, vagy a materializmus veszélye. A romantikus művészet és irodalom megszólítja a 11. osztályos tanulókat. Vörösmarty, Kölcsey, Arany, Petőfi életrajza nagy érdeklődésre tarthat náluk számot. De ugyanígy a 20. században „feltárulkozó” műveik olvasása által „behatolni” Kosztolányi vagy Babits életébe szintén izgalmas feladat. Előtérbe kerülhetnek a nagy költők és drámaírók az idegennyelv-oktatásban is. Az irodalomórák témáit itt is lehet megfelelő formában folytatni, s talán az osztály el is játszhat egy darabot idegen nyelven.

A 11. osztály földrajz epocháját két szempont határozza meg: egyrészt az, hogy a tanulókat most már túlvezethetjük azon a határon, ami még imaginálható. Ezt szolgálhatja - régi hagyományt követve - a bevezetés a térképészetbe, melynek során a Föld különböző vetületeit kell kiszámolniuk és ábrázolniuk. (A csillagászatban is - ami külön epocha is lehet -, átlépheti a képzelet a Föld határait.) Másrészt az, hogy a 11. osztályos fiatal egyre határozottabban kezdi keresni lelki és szociális helyét, „belső otthonát”. Ennek felel meg a Föld gazdaságföldrajzi szemlélete, mert itt egy további, az ember által teremtett „burkot” lehet a tudatukba emelni. Kultúra-

hordozó és gazdálkodó lényként az ember elfoglalja és átalakítja a teret, ezzel egyre átfogóbb tértudatot fejleszt ki. A globális gazdasági kapcsolatok, s az ezek mögött meghúzódó elvek, csakúgy, mint a kölcsönösség, együttműködés és ökológiai éberség eszméje legyőzhetik a vak, önző és kizsákmányoló erőket.

Az informatika tanításában abban kell előrelépni a 10. osztályhoz képest, hogy a diákok képesek legyenek megérteni felfoghatatlannak tűnő folyamatokat is. Ok és okozat közötti összefüggések helyett, amit 10. osztályban lépésről-lépésre, munkafolyamatok egymásutánjában követtek a tanulók, most olyan feladatokat kapnak, melyeket csak gondolatban lehet megérteni. De például az elektrosztatikai megfigyelések olyan területen zajlanak, melyek érzékszervvel nem észlelhetők, csak elképzelni lehet őket. Mind-



Sztrehalet Oxána,
8. oszt.

ehhez a félvezetők és azok feldolgozási technológiái képezik a fizikai-technikai hátteret.

A művészettanításban is az összefüggések keresése kerül előtérbe. Különböző művészeti ágak hasonlóságai és különbségei vezetnek ahhoz, hogy a szobrászatot a festészettel, a zenét pedig a költészettel vessük össze. Olyan szembenálló szemléletek összevetése,

mint az apollói és a dionüszoszi, vagy az impresszionista és az expresszionista stílus, alkalmasak **arra, hogy bemutassák a művészetben az emberi tudat és az igazság vívódását.** Ezeket a felfedezéseket interdiszciplináris úton is megközelíthetjük, úgy hogy összehasonlítsuk az irodalom, a képzőművészet és a zene vívmányait.

Szobrászatban, formázásban csakúgy, mint euritmiában a **tanulók lelkiállapotokat, lelki minőségeket** próbálnak kifejezni az emberi test gesztusain keresztül (kérést, választ, beszélgetést, örömet, bánatot, szorongást). Ezeket a gesztusokon keresztül fedezhetik fel, hogy a test a lélek tükré. A feladat az, hogy megpróbálják felismerni az objektívét a szubjektív birodalmában.

Euritmia órán ezek a felfedezések a költészetben és a zenén keresztül az apollói és dionüszoszi hangulat közvetlen megtapasztalásával egészülnek ki, ezenkívül **tárgyaljuk a különböző stílusokat, és arra biztatjuk a tanulókat, hogy önálló véleményt alkossanak.** Költészetnek és zenének egy elembe kell egyesülnie. Az egyéni mozgás **magától értetődő átélése, ami elveszett a pubertásban, most magasabb szinten újjáéled, és a gesztusokban, a mozgásban a fiatalok saját identitása jut kifejezésre.**

Az egész évre erőteljesen rányomja bélyegét a 11. évet lezáró szociális gyakorlat. Két-három héten keresztül kórházakban, klinikákon, fogyatékos otthonokban és iskolákban dolgoznak a diákok. Ez

lehetőséget teremt arra, hogy megismerkedjenek olyanokkal, akik sokkal kiszolgáltatottabb helyzetben vannak, mint ők. Azt is megtapasztalhatják, hogy az egyén képes egy kis fénysugarat vinni egy másik ember életének szomorúságába, bár gyakran a helyzet fordított, és azok tudnak valójában többet nyújtani, akik elfogadják a segítséget. A szociális empátia egy új szintjét lehet ezáltal kifejleszteni. Az egyik legfontosabb dolog, amit egy ilyen munka során megtanulhatnak, a tolerancia, **mind mások gyengesége és esendősége** iránt, mind saját határaik megtapasztalásában. Ezek a tapasztalatok **hosszú távú fejlődési lehetőségeket** rejtenek magukban.

A legfőbb célkitűzések ebben az évfolyamban, hogy gondolkodásuk rugalmassá váljon, túllépjen a 10. osztályos gondolkodás **okozati összefüggésekre épülő logikáján, és egy holisztikus szemlélet** jegyében képesek legyenek **különböző tényezők között összefüggéseket** teremteni és ezeket szintetizálni. Rendelkezzenek önmaguk által **irányított szociális felelősségérzettel, és végül objektivitásra** tegyenek szert érzéseikben, egyre inkább tudjanak véleményt alkotni ízlés, stílus és szociális viselkedés dolgában. Csak idézni tudom az **előttem szólókat: „az, hogy ez mennyire sikerült, idén dől el...”**





Sal Mária BALLAGÁSI BESZÉD

2006-ot írunk. Iskolánk immáron 15 évet hagyott maga mögött. Erre szeretnénk emlékezni jelen évfolyam számaiban. Következzék most egy beszámoló arról, hogyan látta az eltelt tizenhárom évet **egy szülő, aki az első érettségizős évfolyammal élte át azokat.**

Kedves Tanárok, Tanárnők és Óvónők! Kedves Szülők és Nagyszülők! Kedves Kisgyermekek, Nagygyermekmek és Végzős Diákok! Végeztül Minden Kedves Vendég, Aki ezt az Ünnepet a Jelenlétével Megtiszeltelte!



mikor ezen az ünnepélyes elköszönő, mindent megköszönő beszédekben gondolkodtam, végigfutott előttem az egész iskolai év ünnepköre. Szeretek az iskola ünnepeit!

Aki ebben az iskolában ezeken rendszeresen részt vesz, az elmondhatja, hogy se előtte, se az elbúcsúzást követően ennyi ünneplésben nem volt része, mint itt. Tehát szeretem az iskola ünnepeit, ezt az egy ünnepet kivéve, a ballagást. Csak most élem át másodszor (illetve akik erre emlékeznek, harmadszor), de most is úgy érzem, hogy nem fog a kedvelt ünnepek közé tartozni.

Héjja Zsuzsa tanárnő - a ballagó osztály első osztálytanítójának - gondolata jutott az eszembe. Ő mondta egyszer, hogy a kert művelésének minden fázisát szereti: a vetést, a gondozást, figyelni, ahogy nőnek, fejlődnek szépülnek, alakulnak a növények. A termés betakarítását már nem

szereti. Ebben az érzésében nem a gondolkodó kertművelő szólal meg, hanem a vérbeli pedagógus, hiszen a termény betakarításával kiürül a veteményes kert.

Egy iskolai osztály elballagásával kiürül egy osztály. Lehet ennek örülni? Tudom, hogy a kérdés rossz, így nem lehet feltenni, de érzem, hogy ezzel az ünneppel – az ünnepek sorában – másoknak is **gondja van. Valószínűleg ezért is, no meg azért, mert csak másodszor történik az iskola életében. Kínlódva kerestetik az a liturgia, amelynek segítségével ez az ünnep jól átélhető lenne. Csak most jöttem rá - valószínűleg azért, mert szülőként én is most távozom az iskolából -, hogy miért nagyszerű év ez a tizenharmadik.**

Ismét természeti hasonlattal élek, ezt biztosan a tavasz teszi. Az elvirágozott tulipán hosszan nem ereszti el a zöld szárát és leveleit. **Ha erőltetve ki akarjuk húzni, hagymástól kiszakad a földből. Ha viszont türelmesen várunk, a hagyma egy idő után elereszti a zöld részeket. A 13. év, érzésem szerint ez az év. Amikor a gyermekek könnyedén leválnak, mert az iskola elereszti őket. Aztán eltelik egy meleg nyár, aminek a végén az eleresztett gyermekek – ahogy Víz**

Miklós mondaná, tiszteletbeli 14. és 15. osztályként – megjelennek a **soron következő nagy ünnepen, az** évnyitón, és együtt örülnek szülőkkel és tanárokkal a kis első osztályosoknak. Újra benépesül az **elhagyott osztály. Az „elvesztett” felnőtt gyermekek** visszavisszatérését az iskolába csodálatos dolognak érzem. **A legfőbb bizonyítékát** annak, hogy az óvodai és az iskolai évek alatt az **óvónők és a tanárok** nagy odafigyeléssel valóban áldozatos és szeretetteljes munkával, óriási türelemmel, ezer szállal kötötték a gyermekeket az intézményekhez. **Ma már egy kezdő Waldorf Szülő** is tudja, hogy milyen fontosak ezek a szálak, és milyen nehéz ezeket jól megalkotni, megszöni: minden gyermekre külön - külön, és a csoportra, osztályra együtt is. A láthatatlan kötődéseket úgy kell megszöni, hogy közben a gyermekek szabadon az egyéniségüknek megfelelően fejlődhessenek.

Kedves Szülőtársaim!

Ebben a most búcsúzó szülői körből hat szülő, illetve szülőpár, köztük mi is, egészen a kezdetektől, 15 éve vagyunk jelen az óvoda és az iskola történetében.



Sztrehalet Oxána, 8. oszt.

Elmondhatom a nevükben is, hogy büszkék vagyunk rá. Sokszor mondtam már, most is elmondom, hogy akkor valóságos forradalmárokna éreztük magunkat: ismeretlen útnak vágtunk neki, ráadásul családotól. Visszagondolva, a legnehezebb feladat ez volt: megtartani a hitünket abban, hogy jó helyen vagyunk, leküzdeni a kételkedést, a gyermekeink felett érzett aggodásért, úrrá lenni az ezzel kapcsolatos családon belüli vitákon, mindez embert próbáló feladat volt. Ehhez képest viszont egyáltalán nem éreztük próbatételnek az állandó vándorlást, az egyik rossz iskolaépületből a másik rossz iskolaépületbe.

A jó forradalmár nem zúgólódik, hanem a nyári szünetben **építőipari munkák tömegét végzi** el, méghozzá vidáman, és ingyen. Ezek a feladatok meg sok más is, összekovácsoltak bennünket. Mindenki érezte, értette, ehhez kétség nem fért, hogy az iskoláért végzett áldozatos munka busásan megtérül: **hiszen a mi kötődésünk az iskolához éppen a gyermekeink kötődését erősíti, ami az Ő egészséges, szabad fejlődésük alapja.**

Üzenem tehát a szülői közös-

ségnek, hogy keresse, kutassa, az **iskolában elvégezhető feladatokat akkor is, ha már úgy tűnik, nincs mit tenni.** Akkor különösen! Látni fogják, hogy megéri.

Köszönöm szülőtársaimnak, az együtt töltött sok-sok évet, feledhetetlen marad. Jó szívvel fogok emlékezni mindnyájukra. Remélem, hogy vissza-**viSSzatérő szülők** leszünk, és gyakran találkozunk itt **iskolai ünnepeken.** **Bőséges unokaáldást kívánok mindnyájatoknak, és sok erőt ahhoz, hogy a gyermekeiteket továbbra is segíteni tudjátok.**

Kedves Tanáraink!

Annak a hitnek a hordozói, hogy ez az iskola különleges feladatra van felkészítve, hogy az általa képviselt pedagógia a legjobb, amiben a gyermek óvodai és iskolai éve alatt részesülhet. Ennek a hitnek a hordozói Ti vagytok. Azért vagytok **képesek elviselni időről-időre az aggodó szülők felől hullámokban rá**tok zúduló bizalmatlanságot, mert a hitetek abban, amit tesztek **ropant erős! A Ti erőtök az iskola ereje!** Nem más.

Életre szóló, felejthetetlen emlék marad számomra a veletek való kapcsolat. Ehhez az iskolához azért is volt jó tartozni, mert az itt történteknek aktív részesei lehetünk. **A dolgok általunk, szülők** által is alakultak, mert Ti jó pedagógus módjára bevontatok minket, amibe lehetett. Nagyon szép ünnepeket éltünk meg veletek. S ebben a rohanó, kapkodó világban az ünnepi alkalom az, amikor megáll az idő. **S az ember ránézhet tanárok-**

ra, diákokra, a gyermekeire, és mások gyermekeire, és átélheti a szépülésüket, épülésüket egyaránt. Köszönök minden ünnepet, a veletek töltött éveket, köszönjük nemcsak a gyermekeink, hanem a saját épülésünket is általatok.

Kedves Gyermekek!

Azért hagyatalak benneteket utoljára, mert ha végignézek rajtatok, már sírok, és nem biztos, hogy tudom folytatni ezt a beszédet. Csofálatos kis osztály voltatok a **kezdetektől fogva. Héjja Zsuzsa** néni nem is osztálynak, családnak hívott **benneteket kicsi elsősként.** Heten voltatok. Épültetek, szépültetek, egyre nagyobbak lettetek. Zsuzsa néni, Könözsy Gabi, Kecskés Jutka, és Szigethy Tibor **vezetésével jutottatok el idáig. Ők, és a többi benneteket tanító tanár – most pont úgy, mint én – meghatva néz végig rajtatok.** Munkájuk **gyümölcsét, a termést nem ők fogják élvezni, hanem azok, akik felnőtt élet során kapcsolatba kerülnek veletek.** Úgy reméljük, hogy Ti itt mindnyájan jó hatással lesztek a világ folyására.

Steinert idézem:

„Nem az számít, hogy ki mennyire viszi valamely idő alatt, csupán az, hogy eltökélten keres.”

„Az igazságra irányuló törekvésnek bizalomra és valódi emberszeretetre kell épülnie. Ennek az emberszeretetnek pedig tovább kell tágulnia egy mindenkit, sőt a mindenséget átfogó szeretetté.”

Bízunk bennetek!

ost diploma előadásunk műsorfü-



Kolinger Margit

EURITMIA, A MOZGÁS MŰVÉSZETE

A Dióhéj idei évnnyitó számában merült fel újra az ismerős kérdés: „Mi az euritmia?” Az elmúlt évek során sokféle választ adtam feleletül a szülői esteken, személyes beszélgetések során.



zetéből szeretnék idézni:

„Az euritmia egy új mozgásművészet, amelyet a XX. sz. első felében

(1912-13 körül) Rudolf Steiner segítő útmutatásai alapján

egy kis csoport fejlesztett ki. Eleinte mint színpadi művészet jelent meg, majd a waldorf iskola megalakulásával a pedagógiában és a terápiában is alkalmazni kezdték

Az euritmia mint látható beszéd és látható ének a hangképzés mozgástörvényein alapul. A kiáramló levegőt a gége és a hangképző szervek, mint áramló, állandóan létesülő szobrot plasztikusan formálják meg. Ez a légáramlat a kinti levegővel találkozáva tovább áramlik és formákat hoz létre. Mindez a hangszálak rezgése, a gége és a fül felépítése miatt érzékeink számára mint hangzó, akusztikus élmény jelenik meg. Az euritmia megpróbálja

ehhez a plasztikus részhez kapcsolódva mozgásban, vizuálisan is megjeleníteni a levegőáram létesülő, ritmikus mozgásait. Innen az elnevezés is: szép, jó ritmus.

Az euritmia egy olyan fajta új élményhez kíván kapcsolódni,

amely felszabadítja az embert, „kitágítja” egészen a kozmoszig és megpróbálja az örök, működő szellemiséget megjeleníteni a mozgásban.



Igazából csak egy eljövendő korban tud majd megvalósulni. Most még nagyon kezdetleges állapotban van, olyan mint egy kicsi mag a kifejlett növényhez képest. Éppen ezért fontos, hogy milyen módon találja meg a helyét ma azokon a területeken, ahol már ezeket az impulzusokat megvalósítani igyekeznek.”

Euritmia az első osztályban

Első osztályban a tanítást a mese hangulata hatja át. Ritmusos meséket, rövid verseket jelenítünk

meg, hangzó-mozdulatokkal és a hozzájuk illő dalok kísérik a történeteket. Nagy térbeli formákat járunk le különböző lépésekkel, szökkenésekkel. Közben megjelennek az irányok: fent, lent, elől, hátul, jobb, bal.

„A különböző mesékre való utánpótlás alapuló lelkesült mozgások által mélyebb kapcsolat jön létre a nyelvi és zenei elemekkel, a nyelv és a zene kifejező erejével.” (A Magyar Waldorf Iskola Kerettanterve)

Az előző lapszámokban már olvashattunk az ember fejlődésének hét éves ciklusairól Türcösy Szilárd tollából. Ebből most számunkra a hetedik életév a fontos, illetve a fogváltás időszaka, amely az étertest megszületését jelzi. Ennek a születésnek három állomását kísérhetjük figyelemmel az első hét év során.

Az elsónél kb. három éves kor táján, a fej válik szabaddá, mikor az anyatejes táplálkozás során szerzett kerekdedségét veszti el az arc. Ezután a törzs

válik szabaddá, ahogy kicsit megnyúlik és eltűnik az óvodás „pocak”. A gyermek testalkata elveszti „jóllakott óvodás” jellegét.

Harmadszorra pedig megnyúlnak a gyermek karjai és lábai is, megjelenik az úgynevezett kisiskolás testforma, így szabaddá válnak végtagjai.

Fontos, hogy ezeket a szabaddá vált végtagokat dolgoztassuk, egyre ügyesebbé tegyük. Nemcsak a karokat, hanem a lábakat is. Ezért ugrálunk, szökkenünk olyan sokat és próbáljuk ki a különböző járásmódokat.

Erről az időszakról kapta a nevét a fogváltás ugrás, ami tulajdonképpen oldal-galoppugrás. A lábunk „tapsol” és ez a hang az ügető lovak trappolásához hasonló.

Így a gyerekekkel csak lovacskazásnak hívjuk, és első osztálytól ez az óra végi játékunk. Különböző formában még harmadik, negyedik osztályban is szoktuk játszani, de későbbi osztályokban is előkerül egy-egy alkalommal, nosztalgiaiból.



*Mily Isten volna, kintről hatva pusztán,
s csak pergetve a mindenséget ujján?
Úgy illik, bentről mozgassa a létet,
életet adjon s ő legyen az élet,
úgyhogy mi benne él, hat, benne szó,
abban ő legyen lélek és erő.*

Johann Wolfgang von Goethe





Horváth Györgyi

EURITMIA SZÍNPAD SZÜLETŐBEN

11 esztendeje végzek aktív kutatómunkát a művészi euritmia „útkeresésében”, mely az utóbbi években összefonódott a pedagógiai euritmiával. Legnagyobb örömömré tanítványaim és kollégáim közül egyre többen válnak partneremmé e nemes feladatban.



ddigi egyik legszebb élményünk a witteni euritmia fesztiválon való részvételünk volt, mely valósággal szárnyakat adott a további munkához, és itt született meg az az ötlet is, hogy létre kellene hozni egy *ifjúsági euritmia színpadot!*

Ezt a tervet hivatott előkészíteni az a három feladatkör, melyeket még a 2005/2006-os tanévre tűztünk magunk elé a gödöllői waldorf iskolában.

1. Bemutató előadás(ok)
2. Euritmia érettségi – egy jegyzet létrehozása
3. Euritmia Fesztivál Witten-Annen

1. **Bemutató előadás(ok)**

A witteni euritmia találkozó után átitatódva az élményektől, és látva a lehetőségeket, úgy gondoltuk: „ilyet otthon is látni kell”. Így kristályosodott ki az ötlet egy **előadáshoz, mellyel bemutatkozna az új érettségi tantárgy. Két előadást terveztünk 2006 tavaszára, ám végül egy komplett előadás-sorozat** született:

1. III. Országos Euritmia Találkozó
2. Zeneház Koncert a Királyi Kastélyban

3. Bemutató és nyilvános óra az „Ifjúság Napján”, a Petőfi Sándor

Művelődési Központban

4. Fellépés Csákváron a Tánc Világnapján
5. „Egészséges Életmód” napja a Királyi Kastélyban
6. Három fellépés a Pünkösdi Bazar alkalmával
7. **Az érettségi vizsga művészeti részének nyilvános bemutatója**

2. *Euritmia érettségi – egy jegyzet létrehozása*

A pesthidegkúti iskola érdeme, **hogy a tavalyi tanévtől Magyarországon, az egész világon egyedülálló színvonalú érettségi vizsgát tehetnek a diákok. Ezzel a lehetőséggel 2006-ban 10 hallgató élt, nyolcan a pesthidegkúti, ketten pedig a gödöllői iskolából. Kovács Johanna és Vidákovich Emese vállalta ezt a nemes feladatot, és mindketten jelesre vizsgáztak! Óriási kihívás volt a számunkra, hogy a művészeti rész mellett szövelizni is kellett úgy, hogy semmilyen írott anyag nem állt a rendelkezésünkre magyar nyelven, sőt, a német nyelvű irodalom se igazán nekik szól, hiszen a felnőtt oktatáshoz készültek.**

Ez adta az ötletet egy euritmia-jegyzet megírásához, ami óriási segítséget nyújthat az eljövendő érettségizőknek, és alapjául szolgálhat egy könyvnek, amit a **következő évek bővítő, szépítő** munkájával hozhatnánk létre.

Ebben a feladatban az **érettségiző diákok is sok pluszmunkát** vállalnak, a jegyzet fizikai megjelenéséhez pedig Nagy Tibor ajánlotta fel a segítségét. Ezúton is köszönjük, és reméljük, nemsokára **összeállhat az első nyersanyag.**

3. Euritmia Fesztivál Witten-Annen

Az itthoni tervek mellett – nagy meglepetésünkre - *ismét meghívást kaptunk Witten-Annenba*, a 2006-os fesztiválra. A meglepetést az okozta, hogy a találkozó után Arnold Pröll, a fesztivál létrehozója és **szervezője elmondta**, hogy minden évben **más-más helyről** szeretnének csoportokat meghívni. Szeptember közepén viszont azzal hívtak fel, hogy a **különböző vélemények és megbeszélések** eredményeképpen úgy döntött a **szervező csoport**, hogy iskolánkat szeretnék ismét résztvevőként látni, mert „igazi kuriózumnak számítunk”.

A fesztiválra végül az **érettségi időpontja miatt nem juthattunk ki**. Reméljük, jövőre szerencsésebben alakulnak a fellépés dátumai,

hiszen a következő fesztiválra is meghívást kaptunk.

A tavalyi munkánknak a nyár folyamán beérett még egy gyümölcse: a Tiszta Formák Alapítványhoz benyújtott kérelmünkre pozitív választ kaptunk, így 140 ezer forint áll a rendelkezésünkre, hogy a gimnáziumi diákoknak, az **érettségizőknek, illetve az alakuló Művészeti Csoportnak méltó fellépő-ruhái** lehessenek.

...és a jövő

A tavalyi euritmia szakkör **„művészeti csoporttá”** alakult át. Velük és **az idei érettségizőkkel** folytatjuk a megkezdett munkát: igyekszünk az iskolai rendezvények **„színesítésében”, és lehetőség szerint iskolán kívül is vállalunk fellépést.** Három diák választotta az euritmiát **érettségi tantárgyként az idén; az ő segítségükkel** készül tovább az **„euritmia-jegyzet”.**

Szeretnénk a meghívásnak **eleget tenni, és eljutni a következő** nemzetközi euritmia fesztiválra Witten –Annenba.

Ez a három feladatkör egymást táplálja, és reményeim szerint **azt a talajt erősíti hosszútávon, amiből egyre több helyről, egyre nagyobb lelkesedéssel** jelennek meg azok, akik euritmiázni **szeretnének, és ahonnan a jövő euritmia tanárai** megjelenhetnek.





Mincsik István

ISKOLAKERTI TERVEK

Valamivel több, mint két éve volt alkalmam először megnézni azt a területet, melyet iskolakertnek hívunk. Elsőként a természetes homoktövis ültetvény tűnt fel, és a két diófa a szélén. Maga a terület kicsit elhagyatottnak látszott, bár amikor jobban körülnéztem, láttam, hogy volt már itt próbálkozása néhány szorgos kéznek.



Nézőbb a kezembe került egy szépen megrajzolt kertterv, melyre a tervezője egy minden tekintetben tökéletes egyseget álmodott. Volt rajta gyümölcsös, szőlő, zöldséges és gyógynövényes terület, méhes, kis tó, sőt istálló az állatoknak, s egy épület a szerszámoknak és az oktatásnak. **S mindezt gyönyörű élő sövény vette körül, mely láthatólag helyet ad sokféle madárnak és egyéb vadonélő állatnak. A tervet átnézve az a kérdés merült fel bennem először, hogy vajon mi lehet a célja egy iskolakertnek, konkrétabban, mi lesz a célja a mi iskolakertünknek?**

A tantervünknek szerves része a **Kertművelés tantárgy**, mely hatodiktól kilencedikig érinti a tanulókat. Azt, hogy ennek mi is a szerepe, azt már megírtam eme újság hasábjain, s ezt a feladatot nem is kívánom most részletezni. Azonban ez a kert több is lehetne, **mint egy egyszerű tankert, ahol különféle technikákat és egy szemléletet lehetne kapni. Lehetne ez egy közösségi tér is, ahol osztályok egy-egy délután kijöhetnének tüzet rakni, bográcsozni, esetleg**

szép, virágzó növények látványára szomjas fiatal(ok) akar(nak) benne sétálni, beszélgetni. Vagy egy ifjú természetbúvár kereshetne benne **megfigyelő helyet a kertben lakozó élőlények megismeréséhez. Azt is elképzelttem, hogy ez a terület szervesen kapcsolódhatna az iskola egész környezetéhez, a játszó udvarhoz, a parkoló körüli térhez. Persze, ezeket a terveket csak több év munkájával lehet elérni, de hát ez természetes egy ilyen élő rendszernél.**

Azon is eltöprengtem, hogy vajon a kert fejlődéséhez **szükséges anyagi forrást miként lehetne előteremteni, ami nem is kevés, hiszen nem egyszerűen csak néhány szerszámról van szó, amely akkor még hiányzott, hanem jóval nagyobb összegigényű fejlesztésekről. Elsődleges volt a talaj erejének a fokozása.**

A kertben többféle „talajtípus” található meg. Alapjaiban homoktalaj, agyag bemosódásos foltokkal, melyben még a **gyomnövények is sínylödtek. Egyes részein szinte futóhomok jellegű, míg tőle 15 méterrel, már csak csákvánnyal lehet megglazítani a felszínt. Nagy valószínűséggel**

valamikor rengeteg építési törmelék is hordtak ide. Amikor megtudtam, hogy a tornasátor tervezett helyén az akácost kivágják, és a feltalajt eltűrják, a kitermelt talajt a kert egy részén elterítettem, majd a Nyitott Kert Alapítvány volt szíves az üzemanyag áráért beszántani. Ez sokat lendített a szerkezeten és a tápanyag ellátáson. Ám ez mind kevés volt még

és szerencsére találtam a régi szerzők között egy nagy zsák mustármagot. A mustár **tudvalevően kiváló** zöldtrágya, úgyhogy a terület nagy részét bevettük a gyerekekkel és mikor elérte a 20 cm-es nagyságot, beástuk. A lehullott faleveleket az útról, a parkolóból összeszedtük és egy év komposztálódás után, szintén beástuk. Mindennek ellené-

re állati trágya nélkül nem sokra mehetünk még ezekkel a módszerekkel sem. Azonban egy teherautónyi (kb. 4,5 m³) érett istállótrágya a fuvarral együtt 21000 Ft, s legalább 5-6 fuvarra lett volna **szükség... Mivel erről szó sem lehetett** az akkori költségvetésekben, más forrás után néztem. Szerencsére volt akkor egy olyan pályázat, amelynek sikeres megnyerése folytán 120 ezer Ft-t kapott a

kert. Mire a pénz megérkezett, sikerült kideríteni, hogy van **Gödöllő határában egy több ezres nyúltelep.**

A „nyuszibogyó” mint ismeretes, nem nagy, de sok nyuszi sokra megy, s mikor elmentem a telepre és megláttam a kb. 5 m **magas „hegyeket”, elállt a lélegzésem. (Nem csak a látványtól...)**

A telep vezetőjével megegyeztem, hogy vihetek eme produktumból amennyit csak akarok, még fizetni sem kell étre, csak a fuvarra kell nekem megoldanom. Néhány gyors telefonálás után jutányosan **(csak nekem...)** fuvaronként 13000 Ft-ért felrakással együtt elhozták. Ráadásul olyan teherjárommal, amelyre egyszerre 8 m³ fér fel. Négy fuvarra kellett a jutányos



Denave Alizée, 9. oszt.

árért megrendelni. Az esemény májusban zajlott le, melynek **következtében az iskolát „kedvező” széljárás esetén erőteljes és markáns illatfelhő borította el heteken át... A gyerekeknek hosszasan** kellett bizonygatnom, hogy miért is jó ez nekünk, miután mély megdöbbenéssel vegyes áhítattal álltak meg a halmok tövében. **„Mennyi nyuszi 'csinálta' ezt...”** A kisebb osztályok hamar túlestek

az „anyag” okozta traumán, és kemény munkával nekiláttak a **bedolgozásához**. Később a többiek is. Mára már a szép nagy kupac jócskán megfogyatkozott. Egy részét még frissiben felhasználtuk, komposztáltuk, míg a nagyobbik részt egész nyáron érintetlenül hagytuk az idei tanévig. Mostanra **alig maradt belőle valami, mert mélyágyás készítése folytán, a régi és új gyümölcsfák és a szőlő alá igen sok fogyott el**. Ugyanis az ezt **megelőző évben**, már telepítettünk **szőlőt és gyümölcsfákat**, s kialakítottunk egy ágyástervezetet a különféle zöldség és **fűszernövények** számára. Természetesen a **további fejlődéshez, épüléshez** további pénzforrásokra lesz szükségünk. **Ebben a tanévben a szőlőnk** számára kordon rendszert építettünk, ribizlit és köszmétét telepítettünk, domb ágyást készítettünk.

Mint írtam, azon töprengtem (töprengék), hogy milyen további pénzforrások találhatóak még. A legideálisabb az lehetne, hogy a kert a termékei által, önfenntartó lehetne.

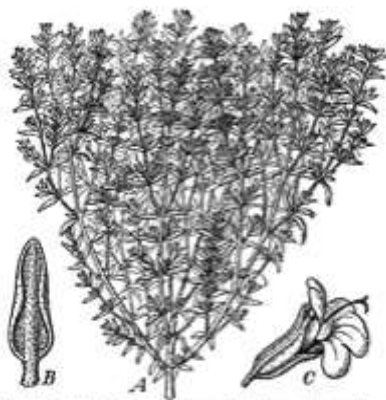
Például:

- a **megtermelt fűszer- és gyógynövényeket** az iskolában rendszeresen **árulnánk, sőt a bazárokon** kiemelt helyen.
- A megtermelt zöldségek nagy

részét a családok vásárolhatnák meg.

- Amennyiben lenne az iskolának **saját főzési lehetősége vagy szerződése egy konyhával, akkor számukra is lehetne értékesíteni.**
- Megpróbálkoznánk egyes növények szaporításával és azok értékesítésével.

Ezeknek a terveknek a megvalósításai – még ha csak az óvatos próbálkozás szintjén is – már **elkezdődtek**.



A **megtermelt fűszerek és gyógynövények** szárított formában várják a feldolgozást, és a tanév végén 4000 Ft (!) értékben sikerült a zöldborsót értékesíteni. (Ezt lelkes kollégáim vették meg, miután segítettek **leszedni...**) Van néhány kilo-

gramm sárgarépánk, céklánk, és **sütőtökünk is**. **Sőt lefagyasztvá** egy kevéske zöldbab, és zöldborsó, gyalult tök, 2 kis üveg homoktövis szörp, és sárgabarack lekvár. Ezek azonban arra várnak, hogy a gyerekekkel elkészítsük és megegyük. **A remélhetőleg hatékony talajjavításnak köszönhetően jövőre jóval több termésünk lesz.**

Talán néhányan azt kérdezték, hogy miért nem termelünk paprikát, paradicsomot, uborkát és más hasonló növényt.

Ennek három oka is van:

1. Ezen növények nyáron végzen-

dő ápolási munkái igen tetemesek és ezt még nem sikerült megoldani, de vannak már rá ötletek.

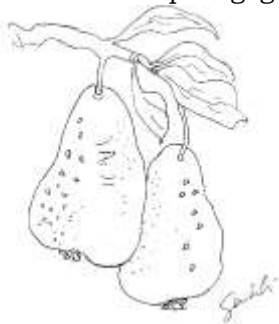
2. **Mivel kelendő termékek, félő,** hogy másoknak is, akik nem dolgoztak velem, kedvük támadna hozzájuk... (A kínos tapasztalat mondatja ezt velem.)

3. **Főként a nyári hónapokban** érnek, amikor nagyon kevesen járnak erre, és az értékesítéssel gondok lehetnének.

Természetesen megfelelő megoldás esetén, ezeket a zöldségféléket is felvennék a kínálati listánkra.

A közeljövőben szeretnék a kertben a rendezettség és az ápoltság felé is elmozdulni. Ennek megfelelően **Onhauzer Erzsébet** (anyuka a 9. és 10. évfolyamon, s egyben **kerttervező mérnök is**) segítségével az ágyások közé, mellé, dísznövényeket, valamilyen környezetbarát módon „burkolt” utakat, padokat is tervezek telepíteni.

A legtávolabbi tervem a kerttel kapcsolatban pedagógiai jellegű. Iskolánkban a differenciált képzésnek megfelelően lehetne egyfajta teret adni, ha valamilyen szakképzésszerű oktatást is lehetővé tennénk. Ennek pedagógiai



indokoltságát a múltkori számban felvetett kérdésemben látom, miszerint a mi iskolánk nem a hagyományos értelemben vett gimnázium, hiszen a felvételtkor nem szelektálunk a gyerekek között tanulmányi eredmények és képességek szerint. **Gödöllőnek a mezőgazdasági szakemberképzésben** nagy hagyománya van, talán nem állna messze tőle egy „biogazda képzés”. Ennek a tantervi kibontása, és felépítése azonban még a jövőben van, már amennyiben lenne rá igény.

Jelenleg van egy lelkes kis csapat szülőkből, amely ebben a tanévben elkezdte a tervezést a **kert fejlesztése terén**. Sőt, **Dobos Péter** vezetésével a kert egy része **úgy fejlődik, hogy benne segítőtársaink, a madarak kiemelt figyelmet kapnak azáltal, hogy élőhelyüket a Greenpici szakkörösök óvják, gondozzák, és télen etetik őket.**

Amennyiben Kedves Olvasó, **felkeltette érdeklődésedet ez a kis írás, a kerttel kapcsolatban, és úgy gondolod, tudnál valamilyen módon segíteni, akkor kérek keress meg engem.**

Hayes Lukács (4. oszt.): A tehén

*A kis tehén a faluban él,
És a kertek alján henyél.
Kedvenc étele a takarmány,
Egyfolytában enni akar már.
Reggelre kelve,
Kiballag a legelőre.
S jóllakottan
Tér haza estére.*



Koleszár Zsuzsanna

ISKOLÁNK ÚJ STRUKTÚRÁJA

A Dióhéj előző számában Türkössy Szilárd egy rövid áttekintést adott iskolánk új szerkezeti felépítéséről, ennek egyik szeletét fogom a következőkben bővebben kifejteni.



legfőbb célunk az új rendszer kidolgozásakor az volt, hogy a konferenciát megőrizzük a pedagógiának. A Tanári Konferencia, mint szellemi szerv feladata: az iskola szellemi életének teljes kibontakoztatása, folyamatos tanári műhely, állandó „tanárképző akadémia”.

Azért, hogy a Tanári Konferencia a fenti módon működhessen, különböző munkacsoportokat hoztunk létre azokra a feladatokra, melyeket eddig is a tanárok végeztek, de sajnos gyakran a szellemi munka rovására.

Adminisztrációs csoport:

Tagjai: Kökénydi Nelli, Kolinger Margó, Hrnicsjár Ágota

Feladatai: a beérkező posta átnézése; törzslapok, bizonyítványok, naplók vezetésének követése; helyettesítési és ügyeleti rend beosztása.

Általános pedagógiai csoport:

a sokrétű feladatok megoldása miatt a következő munkacsoportokra oszlik:

1. Tantervi csoport:

Tagjai: Kóhalmi Ákos, Mincsik István, Türkössy Szilárd

Feladatai: pedagógiai program előkészítése, nevelési program kidolgozása, házirendi javaslat

elkészítése, a minőségügy-csoport rendszer kidolgozása, tanári továbbképzések előkészítése.

2. Rendezvény csoport:

Tagjai: Benke Elisabeth, Csepi Szilvia, Vízny Miklós, Csapó Tamás

Feladatai: hónapünnepek, előadások szervezése; tanári műhelyek, nyílt napok szervezése, lebonyolítása; iskolai kiadvány készítése; az ünnepek szervezésének követése; nemzeti, városi ünnepeken való részvétel; iskolai ünnepségek szervezése.

3. Munkaügyi és pénzügyi csoport:

Tagjai: Dvorszky Anikó, Patakyné Forgács Erzsébet, Szigethy Tibor

Feladatai: munkaszerződések, munkaköri leírások készítése; új kollégák felvételének előkészítése; az iskolai költségvetés kidolgozása, a kiadások követése; a szociális csoport feladatainak ellátása; továbbképzések technikai-anyagi részének kidolgozása.

4. Konfliktuskezelő csoport:

Tagjai: Hanczár Angéla, Mirus Katrin, Tóth Piroska, Kóhalmi Ákos

Feladatai: Konfliktuskezelési eljárások kidolgozása, a felmerülő konfliktusok kapcsán tagjaihoz lehet fordulni. (A konfliktust nem ők oldják meg, feladatuk a kezelés

módjának, körülményeinek, résztvevőinek megszervezése.)

Igazgatási csoport:

Tagjai: Patakyné Forgács Erzsébet, Györgypál Ildikó, Várhegyi Ágnes, Gecse Attila, Szigethy Tibor, Koleszár Zsuzsanna

Feladatai: az igazgató munkakörébe rendelt tanügyi és adminisztratív feladatok elvégzése; kapcsolattartás az egyesülettel, a hivatalos szervekkel; hivatalos levelezések lefolytatása; jogszabályok figyelemmel követése, betartatása; **kapcsolattartás a szülői körrel;** a munkacsoportok ügyeinek nyomon követése, feladataik végrehajtásának ellenőrzése; feladatok

szétosztása a munkacsoportok között.

A feladatok felsorolása az egyes csoportoknál nem teljes, egyrészt mert ez csak egy rövid összefoglaló a munkák megosztásáról, másrészt mert folyamatosan **bővülnek a feladatkörök,** hiszen a rendszer kidolgozásánál nem vehettünk figyelembe **minden felmerülő problémát.**

Az egyes csoportok maguk **határozzák meg működési rendjüket,** s tagjaik megbízása 1 évig tart, kivéve az igazgatási csoport esetében, ahol évente csak egy tag változik.



Az élet értelme

*Úgy érzed, nem vagy fontos,
Nem kellesz a világnak,
Feleslegesen éled életed,
Kínoznak gyöttrő vágyak,*

*Senki sem hallja hangod,
Senki sem lát téged,
Az emberek elfordulnak tőled,
S szívük jég hideg.*

*De gondoltál már arra,
Hogy miért is élsz?
Miért ebben a testben
Várod a megmentést?*

*Nem kell a halálot
Ennek a világnak,
Csak az élet ragyogása,
Az megmenti vágyad.*

*Te vagy az a csillag,
Aki nélkül a többi mit sem ér,
Fontos vagy nekünk.
Cselekedj, hogy végre boldog legyél.*

*Higgy abban, amiben senki sem,
Más vagy, mindenki más az életben.
Ne zárkózz be a szívedbe,
Nyiss felénk, egy új életbe.*

*Keresd azt, amit senki más,
Fogadd el a halált, mint minden mást.
Szüless a földre végtelenszer,
Érezd a szeretet, mely átölel.*

*Boldog vagy már, érzed, tudod,
Léted egyensúlyban mozog.
De látsz olyat, aki ezt nem érte el,
Segíts neki, s boldogabb leszel.*

Mayer Imola, 8. oszt.



Türkössy Szilárd „ZENE A CSEND...”



kár a címe is lehetett volna Simon András versének fenti kezdősora annak a szívet, lelket **melengető koncertnek**,

melyet október 17.-én a Zeneház tanárai adtak, a Horváth Görgyi **vezette euritmisták előadásával**, valamint iskolánk **művésztanárainak** munkáival kiegészítve. E csendes estén, mely már Skorpió havának **hűvösét idézte**, egy kép rajzolódott ki **lelki szemeim előtt**: jó kétezer éve történt, hogy egy téli éjszakán istállóban, állatok közt, szegényen született egy gyermek: a Világ Világossága. Mégis, **belső melegség járta át az Őt körülvevők és azok szívet,**

akik az Angyal, vagy a Csillag szavára hozzá hódolatukat kifejezni **alázattal betértek. Itt most „csak”** egy tornasátor volt a helyszín, labdafogó hálókcal, neonlámpákkal, tornaszerekkel és mászófallal, de hasonlóképp született valami **új, valami szellemi, ami külső formájában nem a pompát fejezte ki.** Mégis: az a maroknyi közönség, mely részt kívánt venni ebben az

eseményben, talán egyetért velem, hogy sokkalta többet jelentett az a **nem anyagi természetű, amely a szívek, a mozdulatok és a hangok nyomán a létbe jött.**

Csodálatos élmény volt látni, ahogy az eurytmia mozdulatai méltó teret teremtettek rögtön az

előadás elején, majd hamarosan szárnyaltak a hangok lelkes zenetanáraink hangszereiből. Bartók Béla művein át a magyar népszellem bizonytalanságunk – ha nem mindannyiunk – lelke mélyét érintette meg. Jó volt hallani, hogy – Kodály Zoltánnal együtt – talán mégsem feledkeztünk meg róla mi, magyarok, és talán nem jogos azt mondani, külföldön



„Nekem az öregített nagybögő tetszett a legjobban.”

Molnár Veronika, 3. oszt.

nagyobb az (el)ismertségük, mód-**szereikkel, műveikkel többen találkoznak.** Kiváló példáját láthatuk annak is, hogyan él a zeneiség a **kisgyermekben, ill. ők** hogyan élnek a zenében, a ritmusban: **időnként a jelen lévő kicsik „kísérték”** – számomra néha **meglepő harmóniában – a műveket, vagy elcsíphettünk egy-egy pillanatot, ahogy kezük, lábuk a**

ritmus ütemére járt. Bizonytalán ők is átéltek valami szóval ki nem fejezhető...


Azt hiszem, nem vagyok egyedül azzal az élménnyel, hogy mindazok munkája, akik ehhez az estéhez önmagukból valamit hoztattak – legyen az a háttérben végzett csöndes, de áldozatos munka, euritmia, rajz, képzőművészeti alkotás, egy szépen elmondott vers, vagy hangoknak né-

hány gyönyörű kompozíciója - visszhangra talált a lélekben, megtörve a mindennapok, talán mostanában súlyosabb légkört, kiemelve azt oda, ahol a szellem hazája található. Az ilyen alkal- mak adnak olyasmit, mely által a lélek megpihen és erőt merít, mely szavak nélkül, ámde nem keve- sebb emelkedettséggel üzeni a csüggedőknek és a borúlátóknak: „mégis jó...”



Farkas Boglárka, Dobos Balázs, Dobos Péter GREENPICIK AZ ÚJ TANÉVBEN

Két kilencedikes segítőmmel írom ezt a cikket, mert nagy örömömre - bár a szakkör öttől-nyolcadikosoknak szól -, a tavalyiak közül maradtak, sőt újak is csatlakoztak a nagyok közül, akik nagyon sokat tudnak segíteni a közös munkában.

 dei tevékenységünk közül én kaptam meg az elsőt és – a Dióhéj lapzártáig- az utolsót, hogy számoljak be róla, Bogié a „greenpeace- esso”- s élmény, s Balázsé a Hortobágy (egyébként kedvenc magyarországi tája).

Rögtön az első hétvégén Budaörsre utaztunk (köszönöm az osztálytanítóknak, hogy elengedték a gyerekeket a pénteki napról!), egy diákkonferenciára. A Csiki Pihenőkert adott helyszínt a rendezvénynek, melyen a budaörsi iskolák, egy szlovákiai település, Kisújfalu küldöttsége, a Kamaraerdei Waldorf Iskola és mi

vettünk részt. Csepergős, esős időben érkeztünk, elfoglaltuk a helyünket egy jurtában, majd körülnéztünk a kertben. Találtunk veremházat - én végül abban aludtam, hogy szénanáthás horgésemmel ne ijesztgessem éjjel a jurtában lévőket -, indián tipit, Árpád-kori és újvilági növényeket bemutató kertrészt, tavacsát, kemencét, s egész jól felszerelt közösségi helyiségeket.

A polgármester megnyitója után kezdődtek a diákok előadásai, s jó volt látni, hogy a többiek papírból olvasott, kicsit merev szövegeit az „enyémek” sokkal szabadabban előadott, fényképek-

kel illusztrált beszámolója követte. Ebédre kemencében sült tejfőlés lepény volt a sláger. Délután solymász bemutató következett, sok egyéb állat (nyest, vadászgörény, patkány, róka) élő közreműködésével. Majd egy íjász bajnoknő vezetésével lehetett célba löni, megcsodálni egy sok százezer forintos versenyiját és gazdáját... Este tábortűz melletti vacsora, sármántánc és éjszakai bátorságpróba zárta a napot. Eltűntek a felhők, gyönyörű csillagos volt az ég.

Néhanyan egy szál hálósákban a szabad ég alatt aludtak, a sportpályán. Egyikük ugyan hajnalban bemenekült a zuhanyzóba (vékony volt a zsákja), a többiek reggel a harmat mosdatta, szikrázó napsütés melengette, Márton által közéljük rúgott labda költögette...

Délelőtt kézműves foglalkozások következtek. Egy régész segítségével pattintott kőszerszámokat készítettünk, majd nagyon szép agyag és nemez tárgyak születtek. Délután felnőtt előadások voltak (régészpark, helyi zöld egyesületek működése), s zárásul egy túra a Törökugratóra, annak kőzet-, növény-, állattani bemutatójával.

Búcsúzáskor kérték tőlünk a diákok előadásának a szövegét, melyre szükség volt a pályázati

elszámoláshoz, s csodálkoztak, mikor kiderült, hogy nincs ilyen, pár soros vázlatba pillantottak csak néha bele. Utólag kellett itt-hon megírunk, és elküldenünk Dr. Mester Editnek, a rendezvény fő szervezőjének, akinek ezúton is köszönjük, hogy részt vehettünk a konferencián.

2006. szeptember 29-én, Mihály napon tartottuk az idei tanév első szakkörét. Meghívtuk rá a Greenpeace Magyarország Egyesület munkatársait, akik közül Tömöri Balázs (Bob) egy bő órási előadásban bemutatta a Greenpeace működését, kampá-



nyait, módszereit. Az előadás után szakkörünk középiskolás tagjai átmentek a gödöllői Esso benzinkúthoz szórólapot osztani az ott tankoló és vásárló autósoknak (bátorságpróba!). Azért pont az Essot szemeltük ki magunknak, mert ez az olajvállalat már évek óta környezetszennyező tevékenységet folytat és a Greenpeace tiltakozásai ellenére sem akar változtatni rajta. Na, bemutatom a társaságot:

Farkas Boglárka beszámolója

Mayer Márton (iskolánkban nagy népszerűségnek örvendő, 10. osztályos tanuló), Kovács Réka (a sportember és falat mászó 9-es), Molnár Ábel (aki a fotós szerepét

vállalta magára), Dobos Balázs (aki egészségügyi okokból hamarosan távozott), no meg jómagam (Farkas Bogi, az igen jó humorú 9-es. –Dobos Balázs). Miután Bob ellátott minket információkkal és kb. 300 darab szórólappal, elhajtott a 23 évet megélt Wartburgjával. Marci és Réka mentek a behajtóhoz, Ábel meg én pedig a kihajtóhoz, gondosan ügyelve rá, hogy ne legyünk a magánterületen belül.

Szépen osztogattuk a szórólapokat. Az emberek nagy része mosolyogva átvette, volt, aki szimplán elhajtott mellettünk, és volt, aki, amikor meglátott minket a kihajtónál, cselesen mosolyogva a kétirányú behajtó felé vette az irányt... Ahol a másik két emberünk cselesen mosolyogva átnyújtott neki egy szórólapot...

Az osztogatás felénél odajött hozzánk egy őszes security-s, majd a szórólapunkba merülve vissza is távozott a kúthoz. Problémák azonban mégis adódtak. Ugyanis Ábel túl hevesen fényképezett, ezért két kutasfiúnak eszébe jutott, hogy megkérdezi, mit is csinálunk arrafelé „stoppeso”-s pólóban. Na, itt vesz izgalmasabb fordulatot a történet. Ugyanis azt beszéltük meg, hogy ha valamelyik csoportnál problémáznak, akkor odajön a másik is megbeszélni a dolgokat. Igen ám, csakhogy Rékára pont akkor tört rá egy meglepés, és ezért eszébe jutott, hogy leveszi a pulcsiját. Marcit pedig megkérte, hogy várja meg. Tehát a két ifjú megkérdezte, miért fotó-

zunk, és miért osztogatunk. Erre készségesen elkezdtem magyarázni, de nem hallgatták végig, kb. a Kyotói Egyezménynél közbevágott egyikük, és nagy gesztusok kíséretében előadta nekünk álláspontját. A Kyotói Egyezmény ugyebár egy, a **globális felmelegedés ellen tevő összefogás, amit az Egyesült Államok nem írt alá.** Tehát épp az Esso és George Bush közti összefüggéseket ecseteltem, amikor közbevágott, hogy szerinte az egyik kisebbség sokkal több drótot éget el, mint amennyivel a benzín elégetése **elősegíti az üvegházhatást, és különben is, ő családos ember, és el kell tartania a családját, stb...** Megjegyzem, abszolút nem volt támadó, és nem is akartak kitenni, **mielőtt valakiben téves illúziók** derengenek föl, inkább csak elmondta a véleményét. Ekkor értek oda Marciék, majd realizálták, hogy nincs probléma. Még pár mondatot váltottunk a kutasokkal, majd megigértük, hogy nem fényképezünk, és majd utánanéznünk a Shell és egyéb olajvállalatok piszkos hátterének is, úgyhogy visszatértek munkájukhoz. A vége felé még egy érdekes jelenséggel találtam szemben magam. Egy fehér **autóban ülő húszéves forma lány** visszautasította a szórólapot, azzal **a felkiáltással, hogy ő már négy éve greenpeace-es.** Akkor ezt mosolyogva helyénvalónak is találtam, de utána pár perccel és azóta is sokszor felteszem a kérdést:

Ha Ő is a Greenpeace-szel van, akkor miért tankol Esso kútjánál?!

Dobos Balázs beszámolója

2006. október 7-8-án a Hortobágyi Nemzeti Parkba kirándultunk, a Nemzetközi Madármegfigyelő Hétvége alkalmából, pályázati forrásból. Szállásunk a Hortobágy Fogadó volt, mely Hortobágy község központjában fekszik. Négy autóból álló konvojunk szombaton 11 körül érkezett ide. Ebédig, mely 13 órára volt rendelve, elmentünk a hortobágyi Állatparkba, ahol bikavásárt tartottak. Szürkemarha bikákra lehetett licitálni, a legdrágább 690 ezer Ft-ért kelt el! **Mi most nem vettünk...**

Ez, és főleg a régi magyar háziállatokat bemutató szabadtéri kiállítás nagyon érdekes volt. Ebéd után indultunk Nagyivánba, ahol Dr. Kovács Gábor természetvédelmi őr várt minket, és mutatta be a nagyiváni puszta élővilágát. A legnagyobb látványosságok az ugartyúk, darvak, vadlibák, és két **pokoli cselőpók voltak (szagra pedig leginkább az a záptojás, amit sikerült eltörnünk - rendkívül büdös volt...).** Fél hétre értünk vissza Nagyivánba, ahol Gábor bácsi - **saját képeiből - gyönyörű fotókat vetített nekünk: minden évszakban megcsodálhattuk a Hortobágyot.**

Visszatérve a szálláshoz már csak egy nem minden bonyodalmat **nélkülöző vacsora következett (a szálláshely munkatársa Debrecenből fordult vissza, hogy kinyissa a hűtőt, amiben a vacsoránk egy része volt),** illetve egy kérdéssor az adott nap ismeretanyagából. A kilencedikesek még lenéztek az étterembe (na jó, kocsmába) a magyar-török meccs miatt, de ez nem sok

jóval kecsegtetett (persze kikapunktunk). Vasárnap reggeli után indultunk a Csécsi-halastavakhoz, amit Gábor bácsi vezetésével tekintettünk meg. Nagy madártömeg **várt minket, főleg dankasirály, tőkés réce, és nyári lúd volt sok, de parti madarakban is bővelkedett a terület. Ez után egy élőhely rekonstrukciót tekintettünk meg, ahol egy régi szántót gyepesítettek, szélén pedig egy mocsaras területet állítottak vissza, Európai Uniók támogatással.** Ha csak a madarak számát nézzük, máris sikeresnek mondható a terület helyreállítása. **Vadlibák, csörgőrécék és parti madarak** adták a madársereg zömét, utóbbi csoportból különlegességnek számított ezen időpontban a réti cankó. Ebéd után hazafelé vettük az irányt, az iskola tornasátrában még játszottunk egy-két floorball-meccset, majd mindenki nagy élménnyel gazdagodva tért haza.

A cikk elején ígért utolsó eseményről (**Madárbarát Mintakert kialakítása**) szóló beszámoló - terjedelmi okokból - **várhatóan a következő számban** jelenik meg. Addig is ajánljuk figyelmetekbe honlapunkat (www.greenpici.hu), melyet ebben az évben egy svájci támogatónk adományából üzemeltetünk. Ennek galériájában a munkanapról is találhattok képeket. Jó nézelődést!





Szecsődi Veronika

MOZGÁS, KERTMŰVELÉS, GREENPICI

Az Ökotárs Alapítványhoz készülünk beadni egy pályázatot az egész iskola körüli kertre, tehát Dobos Péter és a Greenpici által készített és karbantartott madárbarát kert, Mincsik István iskola-kertje, és az iskolaudvar is benne van. A pályázaton anyagot és szerszámokat lehet nyerni, de a munkát nekünk kell majd elvégezni. A tervek fantasztikusak, ez már most is látszik!



decemberi bazáron mindenki megtekintheti majd a terveket, melyben a kerteken kívül a tornasátor és az udvar mozgásórákon használt része is benne van. Így egy különleges egység alakul majd ki, melyben gyermekeink hasznosan tölthetik el az egyes szakórákat és a szabad idejüket.

Íme a lista, melyhez bárki segítséget nyújthat, akár úgy, hogy pénzt adományoz, akár úgy, ha **otthon elfekvő készletei vannak**, és akár úgy, hogy kétkezi munkáját ajánlja fel.

Amire ehhez szükségünk van:

Az udvaron:

- drótfonat
- dróthuzal
- faoszlop
- labdafogó háló
- beton
- termőföld
- fűmag
- tömlőkocsi
- faanyag a padokhoz
- **vasanyag az erősítő parkhoz**
- gereblyékre a karbantartáshoz
- műtrágya
- jelölőszalagra röplabdához

A föld, a fűmag és a műtrágya a sportpályához kell majd, ami szerintem a hideg miatt maximum tavasszal lesz már meg. Labdafogó háló a sportpályák két végére **kell (röplabda pálya és jövőbeli füves pálya)**, hogy a labdák ne tudjanak az úttestre illetve az árokba gurulni folyton. A vasanyag és a faoszlopok egy része, egy erdei tornapályához hasonló **több állomású „erősítő parkhoz”**. Kell még faoszlop padokhoz és **támasztéknak**. A **tömlőkocsi** a slagoknak. Vasanyag, a huzal és a drót a labdafogó hálók felszereléséhez kell, ami a pályák két végén lesznek. A **jelölő szalag** a pályák szélére. Ami a listából kimaradt az a beton a tornaterem hátsó bejáratához, hogy a gyerekek ne vigyék be a koszt.

A sátorban:

- **korszerű, nagyméretű lábtörlőkre** (2 db)
- **seprő-** és felmosó eszközökre
- faanyagra újabb szekrényekhez
- labdafogó hálókra, melyeket az ajtókra szerelnénk fel
- pályavonalazó szalagra
- kosárpalánkhöz való faanyagra

- bordásfalra
- hasizompadra
- húzódkodó - tolódkodó állványra
- mászókötéltre
- húzókötéltre
- ugródombra
- mini trampolinra.

Ami már eddig elkészült: Mayer Zsolt és lelkes csapata elkészítette a mászófalat. Szuhai Attila apu-

kája csinált szekrényeket nyáron a tornaterembe. Attila és egy gépésített **szülői segítség áthelyezte** a röplabda pályát, hoztunk bele homokot. A legkritikusabb részen van kerítés, van palánk, és kapu. Készül a mozgatható kosárlabda palánk, ezt is Attila apukája csinálja, de még hiányzik hozzá a faanyag.



Mayer Márton FALMÁSZÁS

“A helyszín, a tavalyi. A társaság, a tavalyi. A jókedv, az időpont szintúgy. De a fall! Az bizony rendesen megváltozott! Jobban mondván megváltoztattuk. A WMSZ (Waldorf Mászó Szakkör) második életévébe lépett szeptemberben, ez valójában egy csapat lelkes, vidám **gyermekből álló társaság, az a fajta, ahova mindig szívesen megy az ember. – A hangulatért.”**



történet egyszerű:

Volt egyszer egy waldorf iskolás fiú, aki nagyon szeretett mászni, és olyan mázlija volt, hogy iskolája – Franciaországból ajándékba kapott - tornasátrához mászó-fal is járt. Így hát apukájával összefogva **kihasználták a lehetőséget, és** – a pénzügyi háttér összekapargatása után (ezúton is köszönjük az adományokat és a segítséget) - **kreáltak egy mászófalat. Nem túl minőségit, nem túl nagyot, de állt a fal, és kezdődött az iskola.**

Jöttek is az érdeklődők, és egy jó kis csapat kovácsolódott

össze a falak alatt, vagy inkább a falakon. Volt 5 köteles utunk, és mindössze 45 m² szabad boulder-felületünk, de mivel a vállalkozó **szelleműek is csak 10-14 évesek**, a helyhiány – még – nem különösebb probléma. Indultunk versenyen is (2005. november, Rákosliget, 2 arany, 1 ezüst, 3 bronz érem), és havonta egyszer közös kirándulást szervezünk, ahova **50 főnél ritkán jönnek kevesebben.** Emellett mászó- és környezetvédelmi táborokat, valamint tájfutó programokat is összehoztunk már.

Szóval beindult az élet, és a

lendület egészen napjainkig kitar-
tott, így a fal nyáron, aktivisták
jóvoltából szépen gyarapodott: Az
egységesen áthajló falra barká-
csoltunk egy formabontó pocakot,
valamint további 2 köteles utat
üzemeltünk be, és pályázaton fo-
gásokat + egyéb kellékeket nyer-
tünk. A növendékek meg egyre
sokasodnak-ügyesednek.

**Történelmünkről kb. ennyi, és
most álljon itt egy idézet a WMSZ
Blogján megtekinthető idei falava-
tó szövegből:**

„...**Büszkeségünk**
tárgya, most már áll - és
nem is csak két lábon -,
de nem volt ez mindig
így. Erre szeretnék egy
picit kitérni: Amikor a
hosszú és többé-kevésbé
**pihentető nyár után ha-
zakeveredtem, a tavalyi
tradíciót tartva, egyik
első utam tornasátrunk-
ba** vezetett, hiszen nyáron is
olyan sokat gondoltam a jó kis
hétfő-szerda délutánokra! Német,
francia, holland, spanyol, és an-
gol utazótársaimnak is büszkél-
kedtem az így híressé vált fotóval,
(arról a példányról van szó, ami a
rákosligeti verseny után készült a
nyolcas „élgárdáról”, és rólam,
amint mögöttük feszíték...), amit
valójában hiányérzetem mérséke-
lése végett vittem magammal.

Szóval beléptem a sátorba,
és egészen meglepődtem: A fal
legtöbbet használt része, a
boulder rész, nem létezett. Valaki,
alapos munkát végezve - szétzúz-

ta az összes pozdorja lapot, és
csak a csupasz fémszerkezetnek
kegyelmezett. Azt hiszem, egy fél
perc alatt sikerült konstatálni,
hogy ebből a „cuccból” kéne a
csekélyke önkéntes brigádnak egy
**szűk hónap alatt mászófalat vará-
zsolnia. De, ahogy az iskolai idő-
szak, úgy a munkálatok is meg-
kezdődtek: Gondolom erre a rész-
re, nem kell különösebben kitér-
nem, így csak egy kis felsorolást
ejtenék meg, amelyről a szorgos
segédkezőknek biztosan
minden ezidő alatt átélt
élmény eszébe jut, akik
meg nem jöttek el segíte-
ni, azok (egyelőre) úgyis
csak a „fogyasztói társa-
dalmunkba” tartoznak.
Meleg, izzadság, zaj,
szurkáló fűrészpör, kilá-
tástalan csavarozgatás,
súlyemelés késő estébe,
vagy hétvégebe nyúló
munkaórák... DE: Hát**

lehetett volna ezt nem élvezni? És
végül az elkészült fal alatt oly
büszkén állni (vagy méginkább
rajta mászni), másoknak - mint
**szakértője a lefolyt munkálatok-
nak** - magyarázni, hogy miért is
nem így van ez, vagy úgy lett az...
Szóval azt hiszem, megérte. Utó-
munkálatként megállapodás szü-
letett az edzések időpontjairól,
majd az újdonság: a „WMSZ Bér-
let” is kinyomtatásra került, és a
plusz két kötelet is befűzték a ka-
rikákba, az új utak tetején. (Így
mostmár hét darab van.) Hogy
összefoglaljam a kínálatot:



- 9 igényes boulderkunszt
- 7 gyönyörű köteles út
-50 m² szabad boulderterület,
és aki rendszeresen látogatja kö-
reinket, tudja: nem csak ennyi
várja a látogatókat... Azok a hihe-
tetlen jó hangulatú (meghitt, ha
használhatom ezt a szót), zias ke-
zű beszélgetések, amikor minden-
ki megfáradtan a jó puha sziva-
csokra telepedik, és meghallgat,
vagy megoszt valamit... Néha az

örökké focizó fiúk labdái sűvíte-
nek el a fejünk fölött; ők is élvezik
a „pihenőt”. Így megy ez miná-
lunk, és - legalábbis az igényeket
tekintetbe véve - ez így is marad
egy ideig...”

A teljes cikk, valamint infor-
mációk, hírek és képek megte-
kinthetőek a WMSZ hivatalos lap-
ján www.wmsz.blogspot.com web-
címen! „Ahol minden hír és info a
leghamarabb fenn van.”



Sík Sándor: Áldott, aki előre néz

*Agg szót beszélek, megtanuld:
Ha még oly szép is volt a múlt,
S az emlék édes, mint a méz,
Vissza ne nézz!*

*Ha még úgy el is kérgedett
Az eke szarván két kezed,
Ki hátrafordul, rég tudod,
Az átkozott.*

*Áldott, aki előre néz.
Szellő szemedbe füttyörész,
Forró a föld, piros a menny:
Előre menj!*

*Míg a jövődőnek bírod
Szögezni márvány homlokod,
Nincs addig darvadozni mért,
Mi jön, ne kérdd.*

*Régi bölcsesség: ami vár,
Réges-régen megírva már
Szíved piros redőiben, -
De nem pihen.*

*A rejtelmes redők alatt
Izzik az Élő Gondolat,
Amely öröktől örökig
Munkálkodik.*

*Eredj és tárt szíved fogadd,
Amit diktál a pillanat.
Cselekedd, ami rajtad áll.
Nincsen halál.*



A MADÁR

1

Gyönyörű tollaim voltak.

Körbekeríngtem velük ki tudja-hányszor a világot, néztem, merre mi van, csak úgy, körbenéztem, mert minden érdekelt, és semmi igazán.

Ezer színben irizáltak, ha rájuk sütött a Nap, vagy akármilyen fény.

Tízmillió kis napom volt.

Az első egy meleg tavaszi éjszakán hullott le.

Éppen csillagnézés közben egy magas fa csúcsán ültem.

Gyenge szellő fúj csak, elkapott egy pelyhet a hátamon, majd fel-emelte, elkezdte vinni az ég felé, és ahogy vitte, a toll lassan szét-foszlott a levegőben.

Bánatosan néztem utána.

Ettől kezdve hullottak, mint a fa levelei.

Először csak egy-egy, majd, mint-ha nekibátorodtak volna, egyre gyakrabban, éjjel, nappal, egyre gyorsabban tűntek el.

Kábé a századik tollam után a **lábamról eltűntek a pikkelyek, a karmok,** és az istennek se akaródzott megállni egy faágon, ha éppen leszállni akartam valahova. Lassan már felszállni se nagyon tudtam, mert

szárnyam sem volt már rendesen. Összement, lecsupaszodott, a **vége ötfelé vált, és mindegyiken nőtt egy pikkely.** A fejemen pedig a tollak helyén lett egy pamacs, a **csőröm teljesen megpuhult, egyre kisebb lett, és ki tudja, minek,** lett a helyén egy dudor. És a lábam meg megnyúlt, bár nem eléggé, mert itt, az emberek, akik közt járok, nevetnek rajtam, mert kicsi vagyok, és mióta megkopaszodtam, mindig fel kell vennem valamit a testemre, mert fázom, és különben is.

Az utolsó tollam szintén egy **tavaszi éjjelen tűnt el.**

Egy evezőtoll volt a bal szárnyamról.

A gyenge szellő belekapott, elvitte, mint az elsőt, és szétszórta.

Úgy néztem utána, mint az elsőnek

Furcsa látni most a tollas kollégákat.

2006.10.15.

Rácz Melinda (9. osztály)





RÉSZLETEK A 9. OSZTÁLY KREATÍV ÍRÁS GYAKORLATAIBÓL

(Egy diák elkezdte, a másik pedig befejezi...)

I.

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy királykisasszony, aki nagyon szerette a lepkéket. Sokat járt ki a palota melletti rétre, leült a fűbe és csak nézte, ahogy a színes lepkék virágról virágra szállnak.

Történt egy nap, hogy, amikor kijött és nézte a lepkéket, a háta mögül előjött a lepkék királynője, és megkérdezte, hogy miért ül itt kint minden nap. A királykisasszony azt válaszolta: „Mert olyan szépek és én is szeretnék ilyen tarka lenni, és repülni virágról virágra, és ha itt ülök, akkór úgy érzem, mintha én is pillangó lennék. A lepkék királynője azt mondta: „Jer velem! Fogj meg egy lepkét és mondd el a lepke imát!” Amikor mindent megtette a királykisasszony, gyönyörű lepkévé változott.

II.

Egy szép reggel elindultam sétálni, majd egy olyan helyen lyukadtam ki, ahol csak homok volt és fenyőfák. Ahogy tovább mentem láttam egy szép kis patakot, tele volt kis kavicsokkal, meg sok növényvel és virággal.

Át akartam menni a patakon, de a kavicsokon megcsúsztam és beleestem a patakba. Ott fejküdtem eszméletlenül, mert bevertem a fejem egy nagyobb kőbe. Egy idő múlva arra ébredtem, hogy két hal beszélget az arcomon. Arról beszélgettek, hogy milyen hihetetlen, hogy ilyen gyorsan itt termett egy sziget, mert tegnap még nem volt itt. Nem akartam őket megzavarni, de az egyik csikízte az orromat és tüsszentenem kellett. Egy ideig visza tudtam tartani, de aztán nem bírtam, tüsszentem, és szegény halacskák elrepültek. Aztán nagy nehezen feltápszkodtam, és csurom vizesen hazamentem és lefeküdtem aludni.

III.

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy bolha, aki kutyáról-kutyára, macskáról-macskára és más és más állatokról más és más állatokra ugrált.

De egyszer beleugrott egy sündisznóba, ahova fel is szűrődött a tüskék miatt. Egészen pontosan nem felszűrődött, hanem kettészakadt. Így már két bolha ugrált kutyáról-kutyára, macskáról-macskára és más és más állatról más és más állatra.